SUPPLEMENT

TO THE

BOMBAY GOVERNMENT GAZETTE.

Published by Authority.

WEDNESDAY, 20TH AUGUST 1862.

PROCEEDINGS OF THE LEGISLATIVE DEPARTMENT, BOMBAY.

The following Bill, which it is intended to introduce into the Council of the Governor of Bombay for the purpose of making Laws and Regulations, is, together with the Statement of Objects and Reasons accompanying it, published for General information :—

A Bill to facilitate the adjustment of unsettled Claims to exemption from the payment of Government Land Revenue, and to regulate the Succession to and transfer of lands wholly or partially exempt from the payment of such Revenue, in those parts of the Bombay Presidency, which are subject to the operation of Act XI. of 1852 *of the Legislative Council of India.*

Preamble.

Whereas it has been deemed expedient to provide for the final adjustment summarily of unsettled claims to exemption from the payment of Land Revenue, and to fix the conditions which shall secure, in certain cases, the recognition of titles to such exemption, with respect to succession and transfer, in those districts of the Bombay Presidency to which the operation of Act XI. of 1852 of the Legislative Council of India extends ; It is hereby enacted as follows :—

SECTION I.

When holders of lands (except as in Clause 2 of this Section is excepted), shall have consented to terms and conditions hereafter described, the Governor in Council may authorise and guarantee the continuance in perpetuity of the land to the holders on the terms and conditions aforesaid.

Clause 1st.—When the holders of lands in any of the said Districts (except as is excepted in Clause 2nd of this Section), held either wholly or partially exempt from the payment of Government Land Revenue, whose title to exemption has not yet been formally adjudicated, shall have consented to submit to the terms and conditions hereinafter described, in preference to being obliged to prove their title to the exemption enjoyed by them, it shall be lawful to the Governor in Council to finally authorise and guarantee the continuance, in perpetuity, of the said land to the said holders, their heirs, and assigns, upon the said terms, and subject to the said conditions.

Clause 2nd.—The excepted cases to which the authority of adjustment and guarantee vested in the Governor in Council by this provision shall not extend, are the cases of lands held as follows :—

Exceptions.

1st.—Lands held under Treaty.

2nd.—Lands granted or held as Jagheers or Surinjams, or on similar political tenure.

3rd.—Lands held for service.

4th.—Lands already formally adjudicated to be not continuable hereditary.

SECTION II.

The said lands (subject to enactments contained in Section 3) to be the heritable and transferable property of the said holders, and to be continued, in perpetuity, subject to payment to Government of a fixed annual succession and transfer Nuzzurana, calculated at one anna for each rupee of the assessment and to a quit-rent equal to one-fourth of the assessment.

When the Governor in Council shall have finally authorised and guaranteed the continuance, in perpetuity, to the holders, their heirs and assigns, of lands wholly or partially exempt from the ordinary payment of annual Land Revenue, whose title to exemption has not already been formally adjudicated, and who have dispensed with an enquiry into such title, the said lands shall (subject to the enactments contained in Section III. of this Act) be the heritable and transferable property of the said holders, their heirs, and assigns, without restriction as to adoption, collateral succession, or transfer ; and such lands shall thenceforth be continued, in perpetuity, subject to the payment to Government of a fixed annual succession and transfer Nuzzurana, calculated at the rate of one anna for each rupee of the assessment, and also to a quit-rent equal to one-fourth of the assessment, which assessment shall be ascertainable under the following Rules :—

Rules for ascertaining the amount of such assessment.

Rule 1.—The assessment of lands, other than those specified in Rule 2, shall, with respect to lands which have already been assessed by the Revenue Survey now in progress, be the assessment already imposed upon those lands by that Revenue Survey, and with respect to lands which have not yet been assessed by that Revenue Survey, shall be such assessment as shall be agreed on by the Collector or settling Officer, and the owner or holder of the lands which shall be final; and in failure of their agreement it shall be the existing rental of the lands until the Revenue Survey, now in progress, shall have placed a new assessment thereon, after which the assessment so placed by the said Revenue Survey shall be understood to be the assessment. And it shall be lawful for the duly authorised officers of Government employed in the said Revenue Survey, to enter upon all lands not heretofore assessed by such Revenue Survey for the purpose of fixing and making an assessment thereof, provided no arrangement can be otherwise arrived at by the Collector and the owner or holder, as above provided, to ascertain the fair rental of the lands.

Rule 2.—The assessment of lands of such an exceptional character as not to be assessable under the Revenue Survey Rules, shall be in the discretion of the Revenue Officers of Government, which discretion shall be guided, so far as may be, by the rate at which similar land in the same district belonging to Government is let, due regard being had by the said Revenue Officers to all equitable considerations affecting such lands. Shares of the revenues of villages (such as Umuls) shall be assessed for the purposes of this Act at the value thereof, calculated at the average shown by such accounts of actual realizations by the holders as are forthcoming for the ten years immediately preceding the promulgation of these Rules.

Rule 3.—Lands for which a Joodee, Salamee, or other quit-rent or land-tax under whatever denomination, is already paid to Government, instead of being liable to only one-fourth of the assessment, shall in addition to the annual amount of such Joodee, Salamee, quit-rent or other tax aforesaid, be liable to a further annual quit-rent, equal to one-fourth of the sum by which the annual or average annual amount of such Joodee, Salamee, or other quit-rent or tax aforesaid may fall short of the assessment.

Rule 4.—Quit-rent and annual Nuzzurana imposed under this Section (Section II.) and the Rules thereunto annexed, shall be fixed in perpetuity, and shall not be liable to increase or decrease on any new assessment, save so far as is above in Rule 1 of this Section (Section II.) provided to the contrary, in the case of lands which have not been already assessed by the Revenue Survey now in progress.

Rule 5.—The whole of the exempt lands found in the possession of each holder shall be continued according to the provisions of this Section (Section II.), and the Rules thereunto annexed, and subject to the enactments contained in Section III.

Section III.

Adjustment, so far as right of Government to levy the Nuzzurana and annual quit-rent, binding on the rightful owner, his heirs, and assigns.

Any adjustment made by the Governor in Council with the holder of land held wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue in accordance with Section II. of this Act, and the Rules annexed to the said Section, shall so far as the right of Government to levy the succession and transfer Nuzzurana and the annual quit-rent mentioned in the said Section is concerned, not only be binding upon such holder, his heirs, and assigns, but also on the rightful owner, his heirs, and assigns, whosoever such rightful owner may be : Provided always that the said rightful owner, his heirs, and assigns, shall not, by this Act, or anything therein contained, be deprived of any rights or remedies, either at law or in equity, to which he or they would be entitled against the said holder, his heirs, or assigns, for the recovery of the said lands or any part thereof if this Act had not been passed ; and in the event of the rightful owner, his heirs, or assigns, recovering the said lands, or any part thereof, from the said holder, his heirs, or assigns, any declaration, guarantee, or adjustment made by the Governor in Council under or in accordance with Sections I. and II. of this Act, and the Rules annexed to the said Section II., with respect to the said lands while the same were in the possession of the said holder, shall accrue to the benefit of the said rightful owner, his heirs, and assigns.

Saving rights and remedies of rightful owner, his heirs, and assigns.

Section IV.

The said lands so far as rights of Government are Concerned to be recognised as the heritable and transferable property of actual and legal successors by inheritance and heirs by adoption.

Lands held partially or wholly exempt from the payment of Land Revenue, and already formally adjudicated to be so continuable hereditarily in perpetuity, are to be henceforth recognised, so far as the rights of Government are concerned, as the heritable and also the transferable property, not only of the actual descendants of the person to whose descendants inheritance may have been limited by the terms of the said adjudication, but also of all his legal successors by inheritance including heirs by collateral successions and heirs by adoption, and their assigns ; and the right of Government or its officers to question the title to possession, or to exemption from the payment of Land Revenue, of any holder of the said land already so adjudicated to be heritable in perpetuity, on the ground that he does not belong to the family to which title is restricted by the adjudication, is hereby abrogated ; and in consideration of these concessions, all lands already so adjudicated to be heritable as aforesaid are henceforth to be held subject to the payment to Government of an annual succession and transfer Nuzzurana, calculated at the rate of one anna for each rupee of the assessment of the land, ascertainable as provided in the Rules of Section II. of this Act ; which Nuzzurana is to be in addition to the partial assessment (if any), ordered by the terms of the formal adjudication under which the land has already been declared to be continuable.

All lands adjudicated to be heritable as aforesaid henceforth to be held subject to paymentof an additional Nuzzurana, at rate of one anna for each rupee of the assessment of the land.

Section V.

Provisions in respect of the amount of Nuzzurana when it exceeds ten Rupees.

Clause 1st.—When the amount of the annual succession and transfer Nuzzurana payable for any holding in accordance with Section II. or Section IV. of this Act respectively, exceeds the sum of ten Rupees, it shall be at the option of the holder of the land on account of which the said Nuzzurana is declared payable, if he be not merely a mortgagee, to elect, within two calendar months after service of a notice explaining the purport and effect of the Rules contained in this Section (Section V.), which service shall be made in the same manner as is hereinafter provided for the service of the notice described in Section XI. of this Act, that, in lieu of the land being made subject to the payment of such annual Nuzzurana,

an occasional Nuzzurana shall be payable on each change of possession thereof, or of any part thereof, by inheritance or transfer the amount of which Nuzzurana shall be—

Occasional Nuzzurana.

(*a*) On every succession by inheritance, a Nuzzurana equal to one year's assessment of the wholly or partially exempt lands which are the subject of such succession.

(*b*) On every transfer of lands wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue a Nuzzurana equal to two years' assessment of the land transferred.

The assessment shall be, in each case, ascertainable under the Rules annexed to Section II. of this Act.

Occasional Nuzzurana from whom to be levied.

Clause 2nd.—When, at the election of the holder, lands wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue, shall have been made liable to occasional Nuzzurana leviable under this Section (Section V.), instead of to an annual Nuzzurana of one anna in each Rupee of the assessment, as provided by Sections II. and IV. of this Act, the occasional Nuzzurana shall be levied from each person obtaining possession of the land to which it is subject whether by inheritance or transfer; and it shall be the duty of that person, within the period of one calendar month after obtaining possession as aforesaid, to give notice in writing thereof to the Collector or other Chief Revenue Officer of the Collectorate or District in which the said lands are situate; and in default of such notice, the person so obtaining possession shall forfeit, in addition to the Nuzzurana leviable on the occasion, a sum equal to the amount thereof.

Person obtaining possession to give notice to the Collector, &c.

Holder of land paying occasional Nuzzurana to give notice to the Collector, &c. of any transfer.

Clause. 3rd.—It shall also be the duty of the holder of any land made subject under this Section to the payment of occasional Nuzzurana instead of to annual Nuzzurana of one anna in each Rupee of the assessment, who shall transfer the same or any part thereof, to give to the Collector or chief Revenue Officer of the Collectorate or District in which the lands so transferred are situate, nótice, in writing of such transfer, and of the nature and extent thereof, and of the person or persons to whom the same is made, within one calendar month after such transfer has been made; and in default of such notice, the person or persons so transferring as aforesaid shall forfeit a sum equal to the amount of the Nuzzurana leviable on the occasion from the person to whom the transfer shall have been made.

SECTION VI.

Holders asserting a right to exemption may claim a trial of and adjudication upon their title according to Act XI. of 1852.

Clause 1st.—When lands are held wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue, upon the title to which exemption there has not been any formal adjudication, the holders asserting a right to such exemption shall be at liberty, on the conditions hereinafter described, to claim a trial of and adjudication upon their title, according to Act XI. of 1852 so far as the same is not altered, modified, or superceded by, or inconsistent with the provisions of this Act.

Exemption established.

Clause 2nd.—In the event of the title to such exemption being, upon such inquiry demanded as last aforesaid, duly established, the lands shall not be heritable in any other manner, or to any further extent, than the same may on such inquiry as last aforesaid, be adjudged to be heritable; nor shall any adoption be recognised in any Civil Court or Court of Law or Equity, or by any officer of Government, as creative of, or continuing a title to claim from Government any exemption from assessment or any other privilege on account of the said lands; and no succession or transfer Nuzzurana shall be received on account of Government from the holders of such lands. And whensoever the same lands or any part thereof, either by operation of law or by devolution, assignment, gift, sale (whether such sale be judicial, public or private), devise, transfer, deed, or other instrument, or otherwise howsoever, pass to any person, not an heir by actual descent from the person to whose heirs the lands shall be declared heritable, or in default of such declaration, from the person who may establish his title to exemption as last aforesaid, then the said lands, or such part thereof as may have so passed to any person other than the said actual descendants, shall forthwith become and be liable to payment of annual Land Revenue at the full assessment.

Clause 3rd.—In the event, upon such inquiry as aforesaid, of there being a failure by the holders to establish title to exemption from payment of Land Revenue, the lands to which he has failed to establish such title shall forthwith become and be liable to payment of annual revenue at the full assessment.

Exemption not established.

SECTION VII.

Clause 1st.—When the holders of lands, held wholly or partially exempt from the payment of land Revenue, demand a trial and adjudication of their title under the provisions of Section VI. of this Act, they shall be required to deposit forthwith a sum equal to one-fourth part of the annual assessment of the land, ascertainable according to Rules 1 and 2 of Section II. of this Act, and thereafter to continue to pay a fourth of the said assessment as it would become due from the date of such demand for trial, until the date of such adjudication, if the land were fully assessed to the Land Revenue, and to furnish satisfactory security for the payment of the remaining three-fourths thereof, in case of their failure to prove the title to exemption asserted by them; and in default of their making such deposits and furnishing such satisfactory security, the full assessment of the land, which is to be the subject of inquiry, shall be levied, pending the adjudication.

When holders demand a trial and adjudication, deposits to be made and security given.

Clause 2nd.—If the inquiry result in the establishment of the asserted title, the holder, or in the event of his decease, his heir who succeeds to possession of the said land, shall be entitled to a refund of all deposits made and assessment levied under the provisions of this Section, pending such inquiry as aforesaid, and to interest thereon at the rate of 5 per cent. per annum.

Refund of Deposits with interest if holder prove his title.

Clause 3rd.—If the result of the inquiry be that the holder fail to prove his title, the full amount of Land Revenue assessable on the lands from the date of the holder's demand for trial shall be levied from the said holder and his security, or either, any sums deposited or levied pending adjudication as aforesaid being taken in account of the same.

Full amount of Land Revenue to be paid if holder fail to prove his title.

SECTION VIII.

Clause 1st.—Lands held wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue on behalf of religious or charitable institutions, shall, if already formally adjudicated to be permanently so continuable, be so continued wholly or partially exempt from such payment of Land Revenue as aforesaid according to the terms of the adjudication.

Lands held on behalf of religious or charitable institutions.

Clause 2nd.—Lands held on behalf of religious or charitable institutions, either wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue, shall, if not already formerly adjudicated to be permanently so continuable, be declared to be so wholly or partially exempt from such payment of Land Revenue as aforesaid; subject, however, to the payment of annual quit-rent equal to one-fourth of the assessment, which shall be ascertainable under the Rules annexed to Section II. of this Act.

Clause 3rd.—It, is however, hereby declared, that lands held on behalf of religious or charitable institutions, wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue, shall not be transferable from such institutions either by assignment, sale (whether such sale be judicial, public, or private), gift, devise, or otherwise howsoever, and no Nuzzurana shall be leviable on account of such lands.

Clause 4th.—If the holders, managers, or trustees of such lands shall refuse to accept the terms provided by Clause 2 of this Section, and shall demand a trial and adjudication of the title by which the land is held wholly or partially exempt from Land Revenue, they shall be entitled to the same, on the conditions described in Section VII., and subject to the liabilities provided in Section VI. of this Act.

SECTION IX.

Governor in Council may invest certain officers with authority conferred by Act XI. of 1852, on Inam Commissioners and Assistant Inam Commissioners.

It shall be lawful for the Governor in Council to invest any officers appointed by him to carry out the inquiries provided for in this Act in the Districts in which Act XI. of 1852 has the force of law, with the authority conferred by that Act on Inam Commissioners and Assistant Inam Commissioners.

SECTION X.

Burthen of proof in cases of inquiries under Section VI. of this Act.

Whensoever any person or persons holding lands, wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue, upon the title to which exemption there has not been any formal adjudication, shall (whether such alleged title be founded on grant or prescription, or on any other ground whatsoever), demand an inquiry under Section VI. of this Act into such title; the burden of proof of such title shall, in every instance, lie and be cast exclusively upon the person or persons holding, or claiming to hold, such lands so wholly or partially exempt from the payment of Land Revenue as aforesaid, notwithstanding any existing usage, Law, Regulation, Act, or Statute, in anywise to the contrary; and it shall not be lawful for any Civil Court or Court of Law or Equity to place the burden of proof upon Government or upon the officer or officers representing Government, of a right to levy the ordinary Land Revenue upon the lands the subject of any such inquiry as aforesaid, and it shall in every instance be presumed, until the contrary is distinctly proved, that Government has the right to levy such ordinary Land Revenue upon the lands the subject of any such inquiry as aforesaid. It is, however, hereby further provided, that nothing in this Section contained shall disentitle Government, or its duly authorised officers, to produce and give evidence in rebuttal or disproof of the alleged title to exemption aforesaid, if it seem to Government, or its duly authorised officers, desirable or necessary to produce and give such evidence.

SECTION XI.

Collector or other officer may serve a notice on holder of lands asking whether or not he demands an inquiry under Section VI.

Clause 1st.—It shall be lawful for the Collector of each Collectorate or District, or for any other officer of Government duly authorised in that behalf, whensoever such Collector or such other officers shall have reason to believe that lands are held wholly or partially exempt from payment of Land Revenue, and that there has not been any formal adjudication upon the title to such exemption, to serve, or to cause to be served, a notice, in writing, upon the holder of such lands, calling upon him to state whether or not he demands an inquiry under Section VI. of this Act into such alleged title to exemption as aforesaid, instead of accepting and abiding by the terms described in Section II. of the same.

Language and form of notice.

Clause 2nd.—The notice shall be in the prevailing language of the Collectorate or District in which the lands are situate, and shall explain the nature of the alternatives offered on the part of Government.

On whom to be served.

Clause 3rd.—It shall be served upon the person holding, or registered in the Government Land Registers, as holding the lands wholly or partially exempt from the Land Revenue as aforesaid, if he be resident within the limits of the Collectorate.

When persons not resident within the Collectorate.

Clause 4th.—If such persons as last aforesaid be not resident within the Collectorate, the notice shall be served upon any person acting for the aforesaid in respect of the lands.

When more persons than one hold the lands jointly.

Clause 5th.—When more persons than one hold jointly lands wholly or partially exempt from Land Revenue, service of notice upon any one of them shall in every case be sufficient.

Clause 6th.—If the holder be known to reside in another Collectorate of the Bombay Presidency, and if there be no person acting for him in the Collectorate in which the lands are situate, the notice shall be sent to the Collector of such other Collectorate, and served or cause to be served by him.

When holder known to reside in another Collectorate.

Clause 7th.—If there be not any person acting for the holder, and if he cannot be found, the notice shall be served upon some one of the actual occupants of the land (if any), and a copy of such notice shall be posted in the office of the chief Native Revenue Officer of the District, and in the Chowry, or most public place in the village where the lands are situate.

When no person acts for holder, and holder cannot be found.

Clause 8th.—In the event of any dispute arising as to the sufficiency of the service of any notice or notices under this Section, the matter so in dispute shall be inquired into by the Collector of the District, or other officer appointed for the purpose by the Governor in Council, and the decision of the Collector, or such other officer as aforesaid, shall be final, and not open to appeal or question in any Civil Court or Court of Law or Equity, or elsewhere.

When sufficiency of service of notice disputed.

Clause 9th.—If, within two calendar months after the service of such notice in manner aforesaid, the person holding the lands wholly or partially exempt from Revenue as aforesaid, or his legally-constituted agent shall not give a reply to such notice, stating clearly, in such reply, that he demands an inquiry into the title to such exemption as aforesaid, he shall be deemed to have finally dispensed with such inquiry, and the lands, if held as aforesaid by an individual or individuals, shall be dealt with under Sections I. and II. of this Act, and the Rules annexed to said Section II., and if held on behalf of religious or charitable institutions, shall be dealt with under Clause 2 of Section VIII. of this Act. But if no Holder or Owner can be discovered, the land shall be fully assessed to the Public Revenue, and shall continue to be so assessed unless some person shall within the Law of Limitations, appear and prove his title to it.

When holder makes no reply for two months, he shall be deemed to have dispensed with such inquiry.

If no Holder or Owner discovered land to be fully assessed.

Clause 10th.—In the event of any dispute arising as to the sufficiency of any such reply as last aforesaid, or as to its meaning, or as to its having been given within the time required by this Act, the matter so in dispute shall be inquired into by the Collector or other Officer appointed for the purpose by the Governor in Council, and the decision of the Collector or such other Officer as aforesaid shall be final, and not open to appeal or question in any Civil Court or Court of Law or Equity, or elsewhere.

When sufficiency of reply to notice is disputed.

Clause 11th.—Whensoever a reply is given by any holder or his agent demanding an inquiry under Section VI. or Clause 4 of Section VIII. of this Act, the Collector or other Officer to whom such reply has been given shall demand payment of the deposit and take the security required in such cases by Section VII. of this Act, or in default of the same being furnished shall take such steps as shall be necessary for levying the full assessment of the land as required by the said Section, and shall refer the holder's claim to the Officer appointed by Government for the trial of such matters, who shall with reasonable regard to the public convenience and to the convenience of all persons interested or to be engaged in conducting such inquiry, fix a time at which it shall be proceeded with.

After a reply demanding an inquiry, deposit to be made and security taken.

Claim to be referred to the Officer.

Time to be fixed.

Clause 12th.—No book, account, record, or other document relating to the Public Revenue of the present of any former Government shall, upon any inquiry held under Section VI. of this Act, be admitted in support of any claim to hold lands wholly or partially exempt from payment of Revenue unless such book, account, record, or other document be in the charge

No book, &c. to be admitted in support of any claim to hold lands exempt from payment of Revenue unless in the charge of some public Officer authorised by the British Government to have charge of the same.

or custody of some public Officer authorised by the British Government to have the charge or custody of the same. But it is to be understood that any claimant demanding an inquiry into his title shall be allowed the benefit of any evidence to be found in the records of the present or any former Government, in custody of such public Officer.

Claimant to be allowed benefit of any evidence to be found in Government Records in custody of such public Officer.

Section XII.

All notices and orders issued and all settlements made in the Districts subject to the operation of Act XI. of 1852 previous to the passing of this Act for the purpose of carrying out its objects, shall be as valid and as binding on Government, and on the Holders and Owners of, and all persons interested in lands affected by such notices, orders and settlements, as if this Act had been passed before the said notices and orders were issued, and the said settlements made, which shall accordingly be regarded and taken to have been made under this Act, all the provisions of which as to the future rights, privileges, and duties of the holders and owners of land to be brought under settlement by it, shall apply to the holders and owners of land already brought under settlement as aforesaid.

Notices and orders issued and settlements made previous to this Act for the purpose of carrying out its objects to be valid.

Section XIII.

When any adjustment of a claim, or claims, to total or partial exemption from Land Revenue has been made by the Governor in Council, or any duly authorised officer of Government, under the second, fifth, or eighth Sections of this Act, it shall not be competent for any Civil Court, or Court of Law or Equity to question such adjustment, so far as the right of Government to levy from the holder or holders of the lands for the time being, the succession and transfer Nuzzuranas and the annual quit-rents mentioned in the said second, fifth, and eighth Sections, or any of them, is concerned. Any appeal from or against the proceedings, orders, or acts of the officers of Government engaged in making any such adjustment shall be made to the Governor in Council, or to such officer or officers as may be appointed by the Governor in Council to take cognizance of such appeals, and shall not be recognizable by any other authority.

Adjustment not to be questioned in any Civil Court so far as right of Government to levy the Nuzzuranas and quit-rents is concerned.

Appeal from proceedings of Officers engaged in making such adjustment to be made to Governor in Council.

Section XIV.

Duly authorised officers or servants of Government shall not be liable to be sued in any Civil Court, or Court of Law or Equity, for any act *bonâ fide* done, or ordered to be done, by them, in pursuance of the provisions of this Act.

Officers or servants of Government not to be sued for any act *bonâ fide* done, in pursuance of this Act.

Section XV.

All quit-rents, Nuzzuranas, succession duties, transfer duties, and forfeitures payable under this Act, shall be levied in the manner in which ordinary Land Revenue is now recoverable, and the claim of Government to such quit-rents and succession, and transfer Nuzzuranas, and to all forfeitures provided by this Act, shall have precedence over any other debt, demand, or claim whatsoever, whether in respect of mortgage, judgment, decree, execution, or attachment, or otherwise howsoever, against the lands or the holder or holders thereof.

Quit-rents, Nuzzuranas, &c. how to be levied.

Section XVI.

Whenever it shall be necessary either to measure or to assess any lands in order to give effect to any of the provisions of this Act, it shall be lawful for any duly authorised officer of Government to enter upon the same at any time, and from time to time, for the purpose of making an assessment or assessments thereof.

Power to enter lands to measure or assess the same.

SECTION XVII.

Interpretation Clause.

(*A*) Unless there be something in the subject or context of this Act repugnant to such construction, words importing the singular number shall include the plural number, and words importing the plural number shall include the singular number, and words importing the masculine gender shall include females.

"Lands."

(*B*) The word "Lands" shall, for the purposes of this Act, be understood to include villages, portions of villages, shares of the Revenues thereof, and landed estate of every description.

"Political Tenure."

(*C*) "Political Tenure" is tenure created from, or dependent upon, political considerations, the existence of which shall be determined by the Government.

"Lands held for Service."

(*D*) The phrase "lands held for service," shall include lands specially granted, or held or continued nominally for the performance of service, whether that service be actually performed or not, and lands granted, held, or continued, partly in consideration of past service, and partly for the performance of prospective service, but shall not include lands granted in consideration of part service only; and it is to be understood that Government shall be competent to determine any question that may arise in giving effect to this Act as to whether or not any lands are lands held for service.

Formal adjudication.

(*E*) Formal adjudication shall be held to mean final adjudication under any regulation of the Bombay Government, or under Act XI. of 1852, in cases to which the same were applicable, and in other cases final adjudication after inquiry by the British Government or some authorised officer thereof.

"Holder".

(*F*) For the purposes of this Act the word "holder" shall be taken to signify the person who by himself, his tenants, sub-tenants, or agents, is in possession of the land held wholly or partially exempt from Land Revenue assessment, and shall include a mortgagee in possession as aforesaid.

"Transfer."

(*G*) The word "transfer" shall, for the purposes of this Act, be taken to mean the permanent alienation of land by assignment, gift, sale, deed, or other instrument, or otherwise howsoever, and also mortgage of the same under which possession shall have passed or is to pass to the mortgagee.

STATEMENT OF OBJECTS AND REASONS.

In a retrospect by the Bombay Government in 1856 of the results and progress of the inquiries which had been made into the alienations of the Public Revenue under Act XI. of 1852 in the Deccan, Southern Marathi Country, and Khandeish, and other more recent acquisitions, the Government came to the conclusion that it was desirable to adopt measures to expedite the completion of these inquiries, and after discussion with the Government of India, as to the best means to be adopted for this purpose, a summary settlement of the nature of a compromise between Government as representing the interests of the State on the one hand, and the holders of the alienated lands on the other, was proposed for the consideration of the Government of India, in a letter dated 29th April 1859, from which the following is an extract :—

"His Lordship in Council has been for some time past of opinion that a more speedy "settlement of alienated lands throughout this Presidency is urgently called for. The "slow progress of the Inam Commission, a necessary consequence of careful scrutiny "into every individual claim, is a great evil, for it keeps the whole body of holders of "alienated Revenue, whose titles have yet to be inquired into, in a state of constant "uncertainty; and His Lordship in Council has come to the conclusion that the Inam "Commission ought not to be continued on its present basis, and that still less would it "be expedient to extend its operations to districts into which it has not yet been "introduced."

* * * * * *

" The basis of the proposed settlement is a combination of a light quit-rent and Nuz-
" zurana, or succession duty, in return for which the lands will be secured to the holders
" as private property; the privileges of adoption and of transfer by sale or otherwise will
" be conceded, and all necessity for further inquiry into title will cease."

The Government of India approved generally of the principles of the measures recommended to them by the Bombay Government, and on reference to Her Majesty's Government, the principal Secretary of State for India, in a despatch dated 18th April 1860, gave his sanction for the preparation of an enactment which would legalize the intended arrangement throughout the Bombay Presidency.

In accordance with these instructions, a Draft of a Bill was forwarded to the Government of India, at the beginning of 1861, which, after being fully discussed in the Legislative Council of India, was read a second time on the 6th July of last year.

Previously to the further progress of that Bill however, the Indian Councils Act having come into force, and the Bill being one of a purely local nature it was returned by the Government of India to be brought in due course before the local legislature.

In the meanwhile, the Bombay Government being anxious to bring to a close the operations of the Inam Commission in those districts to which its inquiries extended, and to give to the alienees in those districts as soon as possible the advantage of the proposed settlement, the general principles of which had been approved of, directed the local Officers to give effect to the scheme throughout the districts subject to the operations of Act XI. of 1852.

An offer of settlement was accordingly made during the last year, to the holders of Inam Lands, and the result has been that out of 40,878 holders on whom notices were served, the settlement had up to the 30th April last, been assented to and completed in the case of 38,764 holdings, demands for inquiry have been made in only 35 cases, and it was uncertain at the date of making up the return whether in the remaining cases the summary settlement was or was not accepted.

The practical effect which under the orders above adverted to has thus been given in the districts of the Bombay Presidency subject to the operation of Act XI. of 1852 to the summary settlement, has rendered it desirable that the Bill now to be introduced should have respect exclusively to those districts; the objects of the Bill shortly being to legalize the settlements which have already been entered into, and to provide for those still remaining to be completed in those districts.

A separate Bill will be introduced into the Legislative Council for a summary settlement of the claims to alienated Lands in the districts of this Presidency not subject to the operation of Act XI. of 1852, under conditions appropriate to the law and tenures existing in those districts.

By order of His Excellency the Governor in Council,

L. H. BAYLEY,

Deputy Secretary to Government.

Poona, 16*th August* 1862.

मुंबई येथील लेजिस्लेटिव खात्यांत चाललेले कामाचें प्रोसिडिंग.

बंदेगान आली नवाब मुस्तताब हजरत आनरबल गवरनर साहेब बाहादूर अंजिरे मुंबई यांचे कानू व कायदे करण्या विशयींचे कौन्सिलाचे नियमा प्रमाणे खालीं लिहिलेला आक्टाचा मसुदा हेतूंचे व कारणांचे तपशिला सुद्धां प्रसिद्ध केला असे.

इंडियाचे लेजिस्लेटिव कौन्सिलाचा सन १८५२ चा ११ वा आक्ट मुंबई इलाक्याचे ज्या भागास लागू आहे त्या भागांत जमिनींचा धारा सरकारास देण्याची आह्मास माफी आहे असा जे लोक दावा करतात आणि ज्यांचे दाव्याबद्दलची चौकशी होऊन निकाल झाला नाहीं त्यांचे दाव्याचा सुलभ रितीने उलमडा करण्या विषयीं आणि बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने ज्या जमिनी चालतात त्या वारसांकडे कशा चालवाव्या व वारसां खेरीज दुसऱ्या कोणाचे नांवें कोणत्याही प्रकारें करून दिल्या असतां कशा चालवाव्या या विषयींचे आक्टाचा मसुदा.

इंडियाचे लेजिस्लेटिव कौन्सिलाचा सन १८५२ चा ११ वा आक्ट मुंबई इलाक्याचे ज्या जिल्ह्यास लागू आहे त्या जिल्ह्यांत जमिनींचा धारा देण्याची आम्हास माफी आहे असा जे लोक दावा करितात आणि ज्यांचे दाव्या बद्दलची चौकशी होऊन निकाल झाला नाहीं त्यांचे दाव्यांचा संक्षिप्त रितीने आखरचा ठराव करण्या बाबद नियम ठरविणे योग्य आहे;—आणि जमीन वारसाकडे गेली असतां व दुसऱ्याचे नांवें करून दिली असतां ती जमीन बिन धाऱ्याने चालविण्याचा हक्क कित्येक प्रसंगीं सरकार कोणते शर्तीनी कबूल करील त्या शर्ती ठरविणे योग्य आहे यास्तव खालीं लिहिल्या प्रमाणे ठरविलें आहे:— उद्देश.

कलम १ लें.

रकम १ ली— या कलमाच्या २ रे रकमेंत लिहिलेल्या जमिनी खेरीज करून सदहू जिल्ह्यांत बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालतात अशा जमिनींचे उपभोग घेणारे लोकांचे दाव्यांबद्दल अद्यापि चौकशी होऊन निकाल झाला नाहीं ते जर माफी विषयींचा आपला दावा शाबीत करण्यापेक्षां या आक्टांत पुढें लिहिलेले शर्ती प्रमाणे व करारां प्रमाणे वागण्यास कबूल होतील तर त्या जमिनीं त्यांकडे व त्यांच्या वारसांकडे व ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांकडे त्या शर्तीं प्रमाणे व करारां प्रमाणे निरंतर चालविण्याचा आखरचा ठराव करून अभय देण्यास गवरनर इन् कौन्सिलास अधिकार आहे.

या कलमाच्या २ ऱ्या रकमेंत लिहिलेल्या जमिनी खेरीज करून इतर जमिनीचे उपभोग घेणारे या आक्टांत पुढें लिहिलेले शर्तीं प्रमाणे व करारां प्रमाणे वागण्यास कबूल होतील तर त्या जमिनी सदहू शर्तीं प्रमाणे त्यांकडे निरंतर चालण्याचा ठराव करून अभय देण्यास गवरनर इन् कौन्सिल मुखत्यार आहे.

रकम २ री—सदहू ठरावा प्रमाणे दाव्याचा उलगडा करून अभय देण्याचा अधिकार गवरनर इन् कौन्सिलास दिला आहे तो ज्या जमिनीस लागू नाहीं त्या जमिनींचे प्रकार खालीं लिहिले आहेत. अपवाद.—

१ ला—तहनाम्या वरून चालत आहेत त्या जमिनी.

२ रा—जाहागीर किंवा सरंजाम किंवा तशाच राजकीय सत्ता प्रकाराने चालतात त्या जमिनी.

३ रा — चाकरी बद्दल चालतात त्या जमिनी.

४ था — ज्या जमिनीं बद्दल चौकशी होऊन त्या वंशपरंपरेंने चालण्याच्या नाहींत असा ठराव झाला आहे त्या जमिनी.

कलम २ रें.

सदर्हू जमिनी सदर्हू उपभोग घेणारांच्या खासगत मिळकती प्रमाणे होतील परंतु या आक्टाचे ३ रे कलमांतील ठराव त्या जमिनींस लागू होतील, आणि धान्याचे आकारावर दर रुपयास एक आणा या हिशेबानें वार्षिक नजराणा व धान्याचे चौथाई इतकी वार्षिक जुडी सरकारास दिली असतां त्या जमिनी त्यांकडे निरंतर चालविण्यांत येतील.

बिन धान्यानें किंवा कमी धान्यानें चालणारे ज्या जमिनी बद्दल चौकशी होऊन ठराव झाला नाहीं व चौकशी व्हावी अशी उपभोग करणारांची मर्जी नाहीं त्यां जमिनींचा उपभोग करणारांकडे व त्यांचे वारीसांकडे व ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांकडे निरंतर चालविण्या विषयीं गवरनर इन् कौन्सिल ठराव करून अभय देतील तेव्हां पासून सदर्हू जमिनी सदर्हू उपभोग घेणाराच्या व त्यांचे वारीसांच्या व ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांच्या खासगत मिळकती प्रमाणे होतील, परंतु या आकटाच्या ३ रे कलमांतील ठराव त्या जमिनींस लागू होतील आणि दत्तक व भाऊबंद वगैरे सर्वांकडे बिन हरकत चालतील व परके मनुष्याचे नावें करून देण्यास प्रतिबंध होणार नाहीं; — आणि त्या जमिनींच्या धान्याचा जितका आकार असेल त्या आकारावर दर रुपयास एक आणा या हिशोबानें वार्षिक नजराणा व धान्याच्या चौथाई इतकी वार्षिक जुडी घेऊन त्या निरंतर चालविण्यांत येतील. धान्याचा आकार करणे तो खालीं लिहिलेले कानूं प्रमाणे करण्यांत येईल.

सदर्हू प्रकारचे धान्याचा आकार ठरविण्या विषयीं कानूं.

कानूं १ ली —२ ऱ्या कानूंत लिहिलेल्या जमिनीं खेरीज करून बाकी ज्या जमिनींचा धारा हल्लीं पैमाष चालू आहे तिजबरहुकूम ठरला आहे त्या जमिनींचा तोच धारा कायम समजावा. आणि ज्या जमिनींवर सदर्हू पैमाषी बर्हुकूम धारा बसला नाहीं त्या जमिनींचा जो धारा कलेक्टर किंवा जमाबंदी करणारा अंमलदार व त्या जमिनींचा मालक किंवा उपभोग घेणारा हे एकमत होऊन ठरवितील तो कायम समजावा. आणि ते एकमत न होतील तर त्या जमिनींवर हल्लीं पैमाष चालू आहे ती बर्हुकूम धारा बसे तोंपर्यंत हल्लीं जो धारा बसलेला असेल तोच धारा तूर्त समजून पुढें त्या पैमाषी बर्हुकूम धारा बसेल तो कायम समजावा. आणि सदर्हू पैमाषींत चाकरीस असणारे ज्या अंमलदारांस सरकारानें योग्य अखत्यार दिला असेल त्यांस ज्या जमिनींची पैमाष झाली नाहीं त्या जमिनींचा आकार ठरविण्यासाठीं त्या जमिनींवर जाण्याचा अधिकार आहे. परंतु सदर्हू प्रमाणें जमिनींवर जाणें तें जमिनींचा वाजवी धारा किती आहे हें ठरविण्यासाठीं कलेक्टर व मालक किंवा उपभोग घेणारा हे कांहीं इतर तोड न काढतील तर मात्र जमिनींवर जाण्याचा अधिकार आहे.

कानूं २ री—ज्या जमिनी अशा कांहीं विशेष प्रकारच्या असतील कीं पैमाषी बर्हुकूम त्यांचे धान्याचा आकार करतां येणार नाहीं त्या जमिनीबद्दल होईल तितका वाजवी विच्यार करून व आसपासच्या गावांत तशाच सरकारी जमिनींवर सरकार देणे किती आहे याचा अजमास करून सरकारच्या मुलकी अमलदारानीं योग्य दिसेल त्या प्रमाणे धारा बसवावा. अंमल वगैरे गांवच्या वसुला पैकीं हिसे यांचा या आक्टाच्या संबंधानें आकार करणे तो या कानूं प्रसिद्ध होण्यापूर्वीच्या दाहा सालांत सदर्हू हिशांचे उपभोग घेणारे यांस जी प्राप्ति झाल्याचा हिशेबीं दाखला सांपडेल त्या प्राप्तिच्या सरासरी इतका आकार धरावा.

कानूं ३ री—ज्या जमिनीबद्दल जुडी किंवा सलामी किंवा दुसरे कोणतेहि प्रकारचें वार्षिक देणे सरकारास पोंचत आहे त्या जमिनीवर भर धान्याची चौथाई न घेतां तिजवरील जुडी किंवा सलामी किंवा दुसऱ्या प्रकारचें वार्षिक देणे असेल तें भर धान्यांत वजा जातां बाकी जी रकम राहील तितक्या रकमेची चौथाई घेऊन शिवाय सदर्हू जुडी किंवा सलामी किंवा वार्षिक देणे घेण्यांत येईल.

कानूं ४थी— ज्या जमिनींचा हल्लीं चालू असणारे पैमाषी बर्हुकूम आकार झाला नाहीं त्या जमिनीं या (म्हणजे २ रे कलमाच्या) कलमाच्या १ ले कानूंप्रमाणे खेरीज करून बाकीच्या जमिनींवर हें कलम (२रें कलम) व यांतील कानूंप्रमाणे जी चौथाई व वार्षिक नजराणा बसेल तो निरंतर कायम राहील. तालुक्याची नवीन पैमाष होईल त्यावेळीं त्या चौथाईच्यां रकमेंत कमज्यास्ती होणार नाहीं.

कानूं ५ वा.—ज्या इसमाकडे जितकी जमीन भोगवट्यास असेल तितकी सर्व जमीन या कलमाअन्वयें (२ रे कलमा अन्वयें) व यांतील कानूं अन्वयें व ३ रे कलमांतील ठरावास अनुसरून त्या इसमाकडे चालविण्यांत येईल.

कलम ३ रें.

ठराव होईल तो सरकारास नजराणा व वार्षिक जुडी देण्याचे बाबदींत खरे मालकांस व त्यांचे वारसांस व ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांस लागू होईल.

या आक्टाचे २ रे कलमाप्रमाणें व त्यांतील कानूं प्रमाणें गवरनर इन् कौन्सिल बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनींच्या उपभोग घेणारांशीं जो ठराव करितील तो ठराव जमीन वारसांकडे चालण्याचे हक्कासाठीं व वारसां खेरीज दुसऱ्या कोणाचे नांवें कोणतेही प्रकारें देण्याचे हक्कासाठीं सरकारास नजराणा व वार्षिक जुडी देण्याचे बाबदींत सदर्हू उपभोग घेण्यारांस किंवा त्यांचे वारिसांस किंवा ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांस जसा लागू होईल तसाच जमिनीचा खरा मालक दुसरा कोणी असेल तर त्यास व त्याचे वारिसांस किंवा ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांसही लागू होईल. परंतु असें ठरविलें आहे कीं हा आक्ट ठरला नसता तर सदर्हू खरे मालकास किंवा त्याचे वारिसांस किंवा ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांस आपल्या जमिनी किंवा त्यां पैकीं कोणताही भाग सदर्हू उपभोग घेणारापासून किंवा त्याचे वारिसांपासून किंवा त्याणीं आपला हक्क ज्यांस दिला असेल त्यांपासून परत घेण्याविषयीं कायद्याप्रमाणें किंवा वाजवी न्यायाप्रमाणें जे हक्क किंवा उपाय होते ते या आक्टावरून किंवा या आक्टांतील कोणतेही ठरावावरून नाहींसे झाले नाहींत असें समजावें.

खरे मालकांचे व त्यांचे वारसांचे व ते आपला हक्क ज्यांस देतील त्यांचे हक्क व उपाय राखण्या विषयीं.

आणि जर खरे मालकास किंवा त्याचे वारिसास किंवा ज्यांस त्याणीं आपला हक्क दिला असेल त्यांस सदर्हू जमिनी किंवा त्यांपैकीं कोणताही भाग उपभोग घेणारांपासून किंवा त्यांचे वारिसांपासून किंवा त्याणीं आपला हक्क ज्यांस दिला असेल त्यांपासून परत मिळाला तर गवरनर इन् कौन्सिल याणीं सदर्हू जमीन उपभोग घेणाराचे ताब्यांत असतां या आक्टांतील १ लें व २ रें कलम व २ रे कलमांतील कानूं यां अन्वयें जो ठराव किंवा करार केला असेल किंवा अभय दिलें असेल तें सर्व सदर्हू खरे मालकास किंवा त्याचे वारिसास किंवा त्याणी अपला हक्क ज्यांस दिला असेल त्यांस लागू होईल.

कलम ४ थें.

सदर्हू जमिनी वंशज व कायद्याप्रमाणे भाववंदां पैकीं व दत्तकवकोणत्याही प्रकारचे वारीस याच्या खासगत मिळकती प्रमाणे समजल्या जातील.

ज्या जमिनी बिन धाऱ्यानें किंवा कमी धाऱ्यानें चालत असून त्यां विषयीं चौकशी होऊन त्या निरंतर वंशपरंपरेनें चालण्या विषयीं ठराव झाला असेल अशा जमिनी इतःपर ज्या इसमाच्या वंशाकडे चालविण्याचा ठराव झाला असेल त्यांच्या वंशज्यांकडे मात्र चालतील असें नाहीं. त्यांचे वंशज व कायद्या प्रमाणे त्यांचे भाववंदां पैकीं किंवा दत्तक किंवा कोणत्याही प्रकारचे वारीस व ते आपला हक्क ज्यांस देतील ते मनुष्य यांच्या खासगत मिळकती प्रमाणे पुढें समजल्या जातील. आणि ज्या जमिनी निरंतर वंशपरंपरेनें चालण्याचा सदर्हू प्रमाणे ठराव झाला असेल त्या जमिनीचा उपभोग घेणारा हा ज्या मनुष्याच्या वंशास जमीन चालण्याची त्याच्या वंशांतील नव्हे या कारणानें त्याजकडे जमीन न चालविण्याचा किंवा त्यास धाऱ्याची माफी न देण्याचा जो सरकारचा किंवा सरकारचे अंमलदाराचा हक्क आहे तो सरकारानें सोडून दिला आहे.

सदर्हू प्रमाणे जमिनी चालविण्याचा ठराव झाला असेल त्यांवर धाऱ्याचा जितका आकार होईल त्या आकारावर दर रुपयास एक आणा या दरानें आणखी नजराणा घेतला जाईल.

परंतु असें करण्या निमित्त सदर्हू प्रमाणे ज्या जमिनींचा ठराव झाला असेल त्यांवर या आक्टाच्या २ रे कलमांतील कानूं अन्वयें धाऱ्याचा जितका आकार होईल त्या आकारावर दर रुपयास एक आणा या हिशोबानें सरकारांत वार्षिक नजराणा घेतला जाईल. हा नजराणा सदर्हू जमिनी चालविण्या बद्दल जो ठराव झाला असेल त्या ठरावा अन्वयें सरकारांत कांहीं जुडी येत असल्यास त्या जुडी शिवाय घेतला जाईल.

कलम ५ वें.

नजराणा दाहा रुपयांहून अधिक असेल तेव्हां कसें करावें त्याविषयीं ठराव.

रकम १ ली.—२ ऱ्या किंवा ४ थ्या कलमा अन्वयें वार्षिक नजराणा देणे तो ज्या जमिनीवर दाहा रुपयांहून अधिक बसेल त्या जमिनीचा उपभोग घेणारा केवळ गहाणदार नसेल तर त्यास या (ह्मणजे ५ वे) कलमांतले कानूंतील मजकुराची

नैमित्तिक नजराणा.

नोटीस कलम ११ वें यांत नोटीस देण्याची रीत सांगितली आहे त्या रितीप्रमाणे दिली जाईल. ती नोटीस पोंचल्यापासून दोन महिन्यांचे आंत त्याची खुषी असल्यास त्याणे वार्षिक नजराणा देण्यास नाकबूल करून जेव्हां जेव्हां वारीस बदलल्यामुळें किंवा आपला हक्क दुसऱ्यास दिल्यामुळें ती जमीन अथवा तिचा कोणताही भाग एका मनुष्याचे ताब्यांतून दुसरे मनुष्याचे ताब्यांत जाईल तेव्हां तेव्हां नजराणा देतजाण्याविषयीं आपली इच्छा लिहून कळवावी. त्या नजराण्याचे दर खालीं लिहिल्याप्रमाणे समजावे :—

(अ.) जी जमीन बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालत असेल ती उपभोग घेणारे मनुष्याच्या वारसांकडे चालविते वेळीं सदर्हू जमिनीच्या माफी धाऱ्याच्या एक सालच्या जितका आकार होईल तितका नजराणा घेतला जाईल.

(ब.) जी जमीन बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालत असेल तिचा उपभोग घेणारा आपला हक्क दुसरे कोणास देईल तेव्हां सदर्हू जमिनीचे माफी धाऱ्याचा दोन सालांचा जितका आकार होईल तितका नजराणा घेतला जाईल.

धाऱ्याचा आकार करणे तो या आक्टाचे २ रे कलमांतील कानूं अन्वयें केला जाईल.

नैमित्तिक नजराणा कोणाजवळून घेतला जाईल.

जमीन ज्या मनुष्याचे ताब्यांत येईल त्याणे कलेक्टरास सुचना द्यावी वगैरे.

रकम २ री.—बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनीवर उपभोग घेणाराचे खुषीने जर या आक्टाचे २ रे व ४ थे कलमा अन्वयें धाऱ्याचे आकारावर रुपयास एक आण्या प्रमाणे वार्षिक नजराणा न बसवितां या (ह्मणजे ५ वे) कलमा बर्हुकूम नैमित्तिक नजराणा बसविला तर सदर्हू जमीन उपभोग घेणाराचे ज्या वारिसाचे किंवा तो आपला हक्क दुसऱ्या कोणी मनुष्यास देईल तर ज्या मनुष्याचे ताब्यांत येईल त्या पासून नैमित्तिक नजराणा वसूल केला जाईल. आणि जमीन ज्या मनुष्याचे ताब्यांत येईल त्या मनुष्याने जमीन ताब्यांत आल्या पासून एका महिन्याचे आंत जमीन ताब्यांत आल्या बद्दल त्या जमिनी ज्या जिल्ह्यांत किंवा प्रांतांत असतील त्या जिल्ह्याचा किंवा प्रांताचा कलेक्टर किंवा मुख्य मुलकी अधिकारी असेल त्यास लेखी सुचना दिली पाहिजे. जर अशी सुचना न करील तर त्याजकडून जितका नजराणा घेण्याचा तितक्याच रकमे इतका आणखी दंड घेतला जाईल.

ज्या जमिनीबद्दल नैमित्तिक नजराणा देण्याचा असेल त्या जमिनीवरील हक्क दुसऱ्यास दिला असतां त्याविषयींची सुचना उपभोग घेणाराने कलेक्टर वगैरेस द्यावी.

रकम ३ री.—बिनधाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनींवर धाऱ्याचे आकाराचे मानाने दर रुपयास एक आण्या प्रमाणे वार्षिक नजराणा न बसवितां या कलमा अन्वयें नैमित्तिक नजराणा बसविला असल्यास जमिनींचा उपभोग घेणारा ती जमीन किंवा तिचा कोणताही भाग दुसऱ्या कोणास देईल तर त्याणे ज्या जिल्ह्यांत किंवा प्रांतांत सदर्हू जमीन असेल तेथील कलेक्टरास किंवा मुख्य मुलकी अधिकारी यास एक महिन्याचे आंत लेखी सुचना देऊन आपला हक्क दुसऱ्यास किती व कसा दिला याविषयीं मजकूर कळविला पाहिजे. असें न केल्यास ज्यास हक्क दिला असेल त्या पासून जितका नजराणा घ्यावयाचा तितके रकमे इतका दंड ज्या मनुष्याने आपला हक्क दुसऱ्यास दिला असेल त्या पासून घेतला जाईल.

कलम ६ वें.

जो उपभोग घेणारा माफीचे हकाविषयीं दावा करीत असेल त्यास सन १८५२ चे ११ वे आक्टाप्रमाणे आपले हकाचा ठराव होण्यासाठीं चौकशी मागण्याचा अधिकार आहे.

रकम १ ली.— बिन धाऱ्याच्या किंवा कमी धाऱ्याच्या जमिनींचे उपभोग करणारांच्या दाव्यांबद्दल चौकशी होऊन ठराव झाला नसून सन १८५२ चा ११ वा आक्ट जितक्या अंशीं या आक्टांतील ठरावा वरून बदलला नसेल किंवा फिरला नसेल किंवा अमलांत नाहींसा झाला नसेल किंवा या आक्टांतील ठरावाशीं विरुद्ध नसेल तितक्या अंशीं त्या आक्टा अन्वयें आपले दाव्याची चौकशी होऊन ठराव व्हावा असें उपभोग घेणारा इच्छील तर त्यास चौकशी मागण्यास मोकळीक आहे.

रकम २ री—वर सांगितल्या प्रमाणे जमिनीच्या उपभोग घेणाराने चौकशी मागितली आणि त्या चौकशींत त्याचा दावा शाबीत झाला तर सदर्हू जमीन चौकशीअंतीं जितकी व ज्या रितीनें चालण्याचा ठराव झाला असेल तितकी व त्या रितीनें मात्र चालेल. आणि उपभोग घेणाराने दत्तक घेतल्यास त्याकडे सरकाराने सदर्हू जमीन माफीनें चालविण्या विषयीं किंवा तिच्या संबंधी दुसरा कोणताही फायदा चालविण्या विषयीं दावा कोणतेही दिवानी कोर्टांत किंवा न्यायाच्या कोर्टांत किंवा सरकारचे कोणते ही अंमलदारा समोर कबूल केला जाणार नाहीं आणि अशा जमिनीचा उपभोग वारस करूं लागल्या निमित्त किंवा वारसा खेरीज इतर कोणी मनुष्यास हक्क दिल्याने तो मनुष्य करूं लागल्या निमित्त सरकारांत नजराणा घेतला जाणार नाहीं. जर सदर्हू जमीन किंवा तिचा कोणताही भाग ज्या इसमाच्या वारसांकडे चालण्याचा ठराव झाला असेल त्याच्या किंवा अमक्याच्याच वंशाकडे चालण्या विषयीं ठराव झाला नसल्यास ज्याचा दावा चौकशीअंतीं शाबीत झाला असेल त्याच्या औरस संतती खेरीज इतर मनुष्यास दिवाणी कोर्टाच्या हुकुमाने किंवा वारिसाच्या संबंधाने किंवा नेमणूक करून दिल्यामुळें किंवा बखशीस करून दिल्यामुळें किंवा विकरी केल्यामुळें (विकरी कोर्टाच्या हुकुमाने असो किंवा प्रसिद्ध असो किंवा घरगुती असो) किंवा व्यवस्थापत्र केल्यामुळें किंवा हरकोणतेही प्रकारची देणगी करून दिल्यामुळें किंवा खत करून दिल्यामुळें किंवा दस्तऐवज करून दिल्यामुळें किंवा दुसऱ्या कोणत्याही आधाराने किंवा कारणाने प्राप्त होईल तर ती जमीन किंवा तिचा जो भाग सदर्हू इसमाच्या औरस संतती खेरीज इतर मनुष्यास प्राप्त झाला असेल ती जमीन किंवा तो भाग भर धारा देण्यास पात्र होईल.

माफीच्या हक्क शाबीत झाला तर.

रकम ३ री—सदर्हू प्रमाणे चौकशीअंतीं जमीन माफीनें चालण्याविषयीं उपभोग घेणाराचा दावा शाबीत न झाला तर सदर्हू जमीन भर धारा देण्यास पात्र होईल.

माफीचा हक्क शाबीत न झाला तर.

कलम ७ वें.

रकम १ ली—बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनींचे उपभोग घेणारे या आक्टाच्या ६ व्या कलमा अन्वयें आपले हक्काची चौकशी करून ठराव करण्यास सांगतील तर या आक्टाचे २ रे कलमांतील १ ले व २ रे कानूं प्रमाणे त्या जमिनीचा वार्षिक धारा ठरेल त्याचा एक चतुर्थांस त्याणी त्याच वेळेस सरकारांत अमानत ठेवला पाहिजे आणि चौकशी मागण्याचे तारिखे पासून चौकशी पुरी होऊन ठराव होई तों पर्यंत दरसाल सदर्हू प्रमाणे चतुर्थांश सरकारांत भरीत गेले पाहिजे व या शिवाय धाऱ्याचे तीन चतुर्थांश राहिले ते जर त्याणी केलेला माफी विषयींचा दावा शाबीत न झाला तर भरून देण्या बद्दल लायक जामीन दिला पाहिजे. जर सदर्हू प्रमाणे ऐवज अमानत न ठेवतील आणि लायक जामीन न देतील तर चौकशी होई तोंपर्यंत सदर्हू जमिनीवर भर धारा वसूल केला जाईल.

उपभोग घेणारे इनसाफ करून ठराव करण्यास सांगतील तेव्हां त्याणी ऐवज अमानत ठेविला पाहिजे व जामीन दिला पाहिजे.

रकम २ री—जर चौकशीच्या अंतीं उपभोग घेणाराचा दावा शाबीत होईल तर त्या उपभोग घेणारास किंवा तो मयत झाला असल्यास त्याचे ज्या वारसाचे ताब्यांत जमीन मिळेल त्यास चौकशी होई तोंपर्यंत जी रकम अमानत ठेवली असेल ती किंवा या कलमा अन्वयें जो धारा घेतला असेल तो सर्व पैसा दरसाल दरशेंकडा ५ रुपये प्रमाणे व्याजा सहित परत मिळेल.

दावा शाबीत झाला असतां ऐवज अमानत ठेवला असेल तो व्याजासुद्धां परत मिळेल.

रकम ३ री—जर चौकशीअंतीं जमिनीचे उपभोग घेणारा कडून आपला दावा शाबीत न होईल तर त्याणें चौकशी मागितल्या दिवसा पासून जमिनीचे भर धाऱ्याचा जो आकार होईल तो त्या पासून व त्याचे जामिना पासून किंवा दोघां पैकीं कोणाएका पासून वसूल केला जाईल परंतु त्या आकारांत चौकशी होई पर्यंत अमानत म्हणून किंवा धाऱ्याबद्दल ज्या रकमा सरकारांत घेतल्या असतील त्या सर्व वजा दिल्या जातील.

उपभोग घेणाराच्याने दावा शाबित न झाला तर भर धारा द्यावा लागेल.

कलम ८ वें.

देवस्थाने किंवा धर्मकृत्यें यांच्या निमित्त ज्या जमिनींच्या उपभोग होत असेल त्या.

रकम १ ली—देवस्थाने किंवा निरंतर चालण्याचीं धर्मकृत्यें यांच्या निमित्त बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनी पद्धती प्रमाणे चौकशी होऊन सदर्हू देवस्थानाकडे किंवा धर्मकृत्याकडे निरंतर चालविण्या विषयीं ठराव झाला असल्यास सदर्हू जमिनी त्या ठरावा प्रमाणे चालविल्या जातील.

रकम २ री—देवस्थाने किंवा निरंतर चालण्याचीं धर्मकृत्यें यांच्या निमित्त बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनी पद्धती प्रमाणे चौकशी होऊन सदर्हू देवस्थानाकडे किंवा धर्मकृत्याकडे निरंतर चालविण्या विषयीं ठराव झाला नसेल तर या आक्टाच्या २ रे कलमांतील कानू अन्वयें त्या जमिनीच्या धाऱ्याचा जो आकार ठरेल त्याचे चतुर्थांशा इतकी वार्षिक जुडी घेऊन त्या जमिनी निरंतर चालविल्या जातील.

रकम ३ री— देवस्थाने किंवा निरंतर चालण्याचीं धर्मकृत्यें यांच्या निमित्त बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनी दुसऱ्या कोणास नेमून देण्यास किंवा त्यांची विकरी करण्यास (विकरी कोर्टाचे हुकुमाने असो किंवा प्रसिद्ध असो किंवा घरगुती असो) किंवा बखशीस देण्यास किंवा व्यवस्थापत्र करून देण्यास किंवा इतर कोणत्याही प्रकारें सदर्हू देवस्थाना कडून अथवा धर्मकृत्याकडून काढून दुसऱ्यास देण्यास उपभोग घेणारास अधिकार नाहीं व अशा जमिनींबद्दल सरकारांत नजराणा घेतला जाणार नाहीं.

रकम ४ थी— अशा जमिनींचे उपभोग घेणारे किंवा वहिवाटदार किंवा जिमेदार या कलमाचे २ रे रकमेंत लिहिलेले ठरावांस कबूल न होऊन चौकशी मागतील तर ७ वे कलमांत लिहिलेले शर्तीं प्रमाणे व ६ वे कलमांत सांगितलेले ठरावांस अनुसरून चौकशी करण्यांत येईल.

कलम ९ वें.

सन १८५२ चे ११ वे आक्टा वरून इनाम कमिशनरास व आसिस्टंट इनाम कमिशनरांस जो अधिकार दिला आहे तो अधिकार कित्येक अंमलदारांस देण्यास गवरनर इन् कौन्सिल मुखत्यार आहे.

ज्या जिल्ह्यांत सन १८५२ चा ११ वा आक्ट चालू आहे त्या जिल्ह्यांत या आक्टांत सांगितलेली चौकशी करण्यासाठीं आपण नेमलेले अंमलदारांस खालीं लिहिलेला अधिकार देण्यास गवरनर इन् कौन्सिल मुखत्यार आहेत ह्मणजे, सन १८५२ चे ११ वे आक्टावरून इनाम कमिशनरांस व आसिस्टंट इनाम कमिशनरांस जो अधिकार आहे तो अधिकार देण्यास मुखत्यार आहेत.

कलम १० वें.

या आक्टाचे ६ वे कलमा अन्वयें चौकशी होईल तेव्हां पुरावा करण्याचें जोखीम कोणाकडे राहील.

बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनीच्या उपभोग घेणारा मनुष्य (सनदेवरून किंवा भोगवटयावरून किंवा दुसऱ्या कोणत्याही सबबे वरून) सदर्हू जमिनीबद्दल दावा करीत असून त्याविषयीं चौकशी होऊन ठराव झाला नसेल आणि या आक्टाचे ६ वे कलमा अन्वयें तो मनुष्य चौकशी मागेल तर सर्व प्रकारें पुरावा करण्याचें जोखीम त्याचे शिरावर आहे. जरी हल्लींचा रिवाज किंवा कोणतीही कानू किंवा कायदा किंवा आक्ट किंवा स्टाट्यूट याविरुद्ध असला तरी पुरावा करण्याचें जोखीम दावा करणाराचेंच शिरावर आहे. आणि सदर्हू प्रमाणे ज्या जमिनीबद्दल चौकशी होत असेल त्या जमिनीवर शिरस्त्या प्रमाणे धारा बसविण्याचा सरकारचा हक्क शाबीत करण्याचें जोखीम सरकारावर किंवा सरकारच्या तर्फेने जो अंमलदार काम करीत असेल त्याच्यावर घालण्यास कोणतेंही दिवानी कोर्ट किंवा न्यायाचे कोर्ट मुखत्यार नाहीं. ज्या जमिनीबद्दल चौकशी होत असेल त्या जमिनीवर शिरस्त्या प्रमाणे धारा बसविण्याचा सरकारचा हक्क नसल्याची स्पष्ट शाबिती होई तोंपर्यंत धारा घेण्याचा सरकारचा हक्क आहे असेंच समजलें पाहिजे. आणखी असें ठरविण्यांत येतें कीं जमीन माफीने चालण्याबद्दलचा दावा गैरवाजवी किंवा खोटा आहे असें दाखविण्या करितां सरकारचे अथवा सरकारानें ज्यास योग्य अधिकार दिला आहे असे अंमलदाराचे

नजरेस येईल तर पुरावा देण्यास किंवा हजर करण्यास सरकारास किंवा सदर्हू प्रकारचे अंमलदारास या कलमांतील मजकुरावरून मुखत्यारी नाहीं असें होत नाहीं.

कलम ११ वें.

रकम १ ली— अमुक जमिनी बिन धाऱ्यानें किंवा कमी धाऱ्यानें चालत असून उपभोग घेणाराच्या दाव्याविषयीं चौकशी होऊन ठराव झाला नाहीं असें जिल्ह्याचे किंवा प्रांताचे कलेक्टराचे किंवा सरकारानें ज्यास योग्य अधिकार दिला असेल अशे कोणतेहि सरकारी अंमलदाराचे समजुतीस येईल तर सदर्हू उपभोग घेणारा या आक्टाचे २ रे कलमांत लिहिलेले ठरावास कबूल नसून या आक्टाचे ६वे कलमाप्रमाणे चौकशी मागतो कीं काय हें समजण्याकरितां त्यास लेखी नोटीस देण्यास किंवा देवविण्यास सदर्हू कलेक्टर किंवा अंमलदार मुखत्यार आहे. जमिनीच्या उपभोग घेणारा ६ वे कलमाअन्वयें चौकशी मागतो कीं काय हें समजण्या करितां त्यास नोटीस देण्यास कलेक्टर किंवा इतर अंमलदार मुखत्यार आहे.

रकम २ री— ज्या जिल्ह्यांत किंवा प्रांतांत जमीन असेल त्या जिल्ह्याची किंवा प्रांताची जी चालू भाषा असेल त्या भाषेंत नोटीस असावी आणि चौकशी मागितली तर ती कोणत्या प्रकारानें व कोणत्या शर्तीनीं होईल व न मागितली तर सरकारांतून कोणत्या प्रकारच्या सवडी मिळतील याविषयीं नोटिशीमध्यें खुलासा असावा. नोटिशीची भाषा व नमुना.

रकम ३ री— बिन धाऱ्यानें किंवा कमी धाऱ्यानें चालणाऱ्या जमिनीच्या जो मनुष्य उपभोग घेत असेल किंवा उपभोग घेणारा अमुक मनुष्य आहे असें सरकारी जमिनीचे रजिस्टरांत दाखल केलें असेल तो मनुष्य जिल्ह्याचे हद्दींत राहाणारा असेल तर सदर्हू नोटीस त्यास द्यावी. कोणास द्यावी.

रकम ४ थी— सदर्हू उपभोग घेणारा जिल्ह्याचे हद्दींत राहाणारा नसेल तर त्याचे वत्तीनें जमिनी संबंधी कामकाज पाहाणारा जो कोणी मनुष्य असेल त्यास सदर्हू नोटीस द्यावी. उपभोग घेणारे जिल्ह्याचे हद्दींत राहात नसतील तेव्हां.

रकम ५वी— बिन धाऱ्यानें किंवा कमी धाऱ्यानें चालणाऱ्या जमिनीच्या एकाहून अधिक मनुष्यें समाईक उपभोग घेत असतील तर त्या मनुष्यांपैकीं कोणत्याही एकास सदर्हू नोटीस दिली म्हणजे पुरे. एकाहून अधिक मनुष्यें जमिनीच्या समाईक उपभोग घेत असतील तेव्हां.

रकम ६वी— उपभोग घेणाराचे वत्तीनें जमिनीबद्दल कामकाज पाहाणारा ज्या जिल्ह्यांत सदर्हू प्रकारची जमीन असेल त्या जिल्ह्यांत कोणी नसून उपभोग घेणारा मुंबई इलाक्यांतील दुसरे जिल्ह्यांत राहतो असें कळेल तर त्या जिल्ह्याचे कलेक्टराकडे सदर्हू नोटीस पाठवावी आणि त्याणे ती उपभोग घेणारास द्यावी किंवा पोंचवावी. उपभोग घेणारा दुसरे जिल्ह्यांत राहातो असें माहीत असेल तेव्हां.

रकम ७ वी— उपभोग घेणाराचे वत्तीनें जमिनीबद्दल कामकाज पाहाणारा (जिल्ह्यांत) कोणी नसून उपभोग घेणाराच्या पत्ता न लागल्यास जमीन ज्या मनुष्यांच्या वहिवाटीस असेल त्यांपैकीं कोणत्याही एका मनुष्यास सदर्हू नोटीस देऊन तिची नकल त्या जिल्ह्यांतील मुख्य नेटीव मुलकी अंमलदार जो कोणी असेल त्याच्या कचेरींत व ज्या गावांत सदर्हू जमीन असेल त्या गांवचे चावडींत अगर दुसऱ्या प्रसिद्ध ठिकाणी लावावीं. उपभोग घेणाराचे तर्फे कामकाज पाहाणारा कोणी मनुष्य नसेल व उपभोग घेणारा सांपडत नसेल तेव्हां.

रकम ८ वी— या कलमा अन्वयें नोटीस पोंचविल्याविषयीं कांहीं तक्रार उत्पन्न होईल तर तिची चौकशी त्या जिल्ह्याचे कलेक्टरानें अथवा गवरनर इन् कौन्सिल या कामाकरितां नोटीस बरोबर पोंचविली नाहीं याविषयीं तक्रार निघेल तेव्हां.

ज्या अंमलदारास नेमितील त्याणे करावी आणि तो जो ठराव करील तो काईम समजावा. त्या ठरावावर कोणत्याही दिवाणी कोर्टांत किंवा न्यायाचे कोर्टांत किंवा इतर ठिकाणीं अपील चालणार नाहीं.

उपभोग घेणारा नोटिशीचा जबाब दोन महिने पर्यंत न देईल तर त्यास सदर्हू प्रकारची चौकशी नको असें समजलें जाईल.

रकम ९ वी— वर सांगितल्या प्रमाणे नोटीस पोंचविल्या तारिखेपासून दोन महिन्यांचे आंत बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणारे जमिनीचा उपभोग घेणारा किंवा कायद्या प्रमाणे नेमून दिलेला त्याचा मुखत्यार जर नोटिशीचा जबाब देऊन त्यामध्यें दाव्याची चौकशी व्हावी असें स्पष्ट लिहून न देईल तर त्यास चौकशी नको असें समजलें जाईल. आणि जमीन जर माणसाकडे सदर्हू प्रमाणे चालली असेल तर तिज विषयीं १ लें व २ रे कलमा अन्वयें व २ ऱ्या कलमांतील कानूं अन्वयें तजवीज केली जाईल, व जमीन जर देवस्थाने किंवा निरंतर चालण्याचीं धर्मकृत्यें याच्या निमित्त चालत असेल तर तिज विषयीं या आक्टाचे ८ वे कलमाचे २ रे रकमे प्रमाणे तजवीज होईल. परंतु जमिनीचा उपभोग घेणारा किंवा मालक न सांपडला तर तिजवर भर धारा बसविण्यांत येईल आणि मुदती विषयींचे कायद्यांत सांगितलेले मुदतींत कोणी मनुष्य हजर होऊन त्या जमिनीवर आपला दावा शाबीत करी तोंपर्यंत सदर्हू प्रमाणे भर धारा घेतला जाईल.

उपभोग घेणारा किंवा मालक न सांपडला तर जमिनीवर भर धारा घेतला जाईल.

नोटिशीचा जाब पुरा दिला नाहीं या विषयीं तकरार निघेल तेव्हां.

रकम १० वी —नोटिशीचा जाब जो दिला असेल तो पुरा असण्या विषयीं किंवा त्याच्या अर्था विषयीं किंवा तो या आक्टांत ठरविलेल्या मुदतींत दिल्या विषयीं तकरार उत्पन्न होईल तर तिज बद्दल चौकशी कलेक्टराने किंवा या कामा करितां गवरनर इन् कौन्सिल जो कोणी अंमलदार नेमतील त्याणे करावी आणि त्यांचा ठराव कायम समजावा. त्या ठरावावर कोणतेही दिवाणी कोर्टांत किंवा न्यायाचे कोर्टांत किंवा दुसरे कोणतेही ठिकाणीं अपील किंवा तकरार चालणार नाहीं.

चौकशी मागण्याचा जाब दिल्यावर ऐवज अमानत ठेवला पाहिजे व जामीन घेतला पाहिजे.

रकम ११ वी— उपभोग घेणारा किंवा त्याचा मुखत्यार जाब देऊन या आक्टाचे ६ वे कलमा प्रमाणे किंवा ८ वे कलमाचे ४ थे रकमे अन्वयें चौकशी मागेल तर कलेक्टराने किंवा दुसऱ्या ज्या अंमलदारास जबाब दिला असेल त्याणे अशा प्रसंगीं या आक्टाच्या ७ वे कलमा अन्वयें जो ऐवज अमानत ठेविला पाहिजे व जामीन दिला पाहिजे तो ऐवज व जामीन मागावा. आणि त्या प्रमाणे ऐवज वं जामीन न मिळतील तर त्या कलमा अन्वयें सदर्हू जमिनीचा भर धारा घेण्या विषयीं तजवीज करणे अवश्य दिसेल ती करून सरकारांतून अशा दाव्यांची चौकशी करण्यास जो अंमलदार नेमला असेल त्याकडे तो दावा पाठवावा. नंतर त्या अंमलदाराने सरकार कामास हरकत न होई अशी व चौकशी पासून ज्यांचें हित किंवा अनहित होणार त्यांस किंवा जज्याचे द्वाराने चौकशी होणार त्यांस सोईवार पडे अशी मुदत चौकशी सुरू करण्या विषयीं नेमावी.

दावा अंमलदाराकडे पाठवावा.

मुदत नेमावी.

ज्या अंमलदारास दफतर वगैरे सांभाळण्या विषयीं इंग्रज सरकाराने आधिकार दिला असेल त्या अंमलदाराचे तें सांभाळांत असल्यावांचून बिन धाऱ्याने जमीन चालण्याचे दाव्याचे पुराव्यास तें घेतलें जाणार नाहीं.

रकम १२ वी — या आक्टाच्या ६ वे कलमा अन्वयें चौकशी होत असतां बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणाऱ्या जमिनी बद्दल दावा शाबीत करण्यासाठीं हल्लींचे किंवा कोणतेही मागले सरकारच्या अमलांतील वसुलाचे प्रकरणी कोणतेंही दफतर किंवा हिशोब किंवा दाखला किंवा इतर सरकारी दस्तऐवज पुराव्यास घेणे तो इंग्रज सरकाराने ज्या अंमलदारास सदर्हू दफतर किंवा हिशोब किंवा दाखला किंवा इतर सरकारी दस्तऐवज सांभाळण्यास किंवा आपल्या कबज्यांत ठेवण्यास अधिकार दिला असेल अशा अंमलदाराचे सांभाळांत किंवा कबज्यांत तें दफतर किंवा हिशोब किंवा दाखला किंवा इतर सरकारी दस्तऐवज असल्या शिवाय तो पुराव्यास घेतला जाणार नाहीं. परंतु हाल्लींचें किंवा कोणतेही मागले सरकारचें दफतर सदर्हू प्रकारचे सरकारी अंमलदाराचे स्वाधीन असेल त्या दफतरांत दावा करणारा आपले हक्का विषयीं चौकशी मागत असेल त्याचे तर्फे जो पुरावा असेल तो घेतला जाईल असें समजावें.

सदर्हू प्रकारचे सरकारी अंमलदाराचे स्वाधीन दफतर असेल त्यांत जो पुरावा सांपडेल तो दावा करणाराचे तर्फे घेतला जाईल.

कलम १२ वें.

सन १८५२ च्या ११ वा आक्ट लागू असणारे जिल्ह्यांत त्या आक्टाच्या हेतु सिद्धीस नेण्यासाठीं हा आक्ट ठरल्या पूर्वीं ज्या नोटिशी व हुकूम दिले असतील व ठराव केले असतील ते सर्व खालीं लिहिल्याप्रमाणे कायदेशीर राहातील व त्यांप्रमाणे सरकारास व त्या जमिनीचे उपभोग घेणारास व मालकांस व सदर्हू प्रकारच्या नोटिशी व हुकूम व ठराव ज्या जमिनीस लागू असतील त्या जमिनीवर हक्कसंबंध असणारे मनुष्यास चालावें लागेल म्हणजे सदर्हू प्रकारच्या नोटिशी व हुकूम देण्यापूर्वीं व ठराव करण्यापूर्वीं हा आक्ट ठरला असता तर ते जसे कायदेशीर होते व त्या प्रमाणे चालावें लागतें त्या प्रमाणे चालावें लागेल. सदर्हू प्रकारच्या नोटिशी व हुकूम व ठराव या आक्टा वरूनच केले आहेत असें समजावें. या आक्टाप्रमाणे ज्या जमिनीचा ठराव होणे आहे त्या जमिनीचे उपभोग घेणारांचे व मालकांचे पुढील हक्काबाबद व कामाबाबद या आक्टांत जें सांगितलें आहे तें सर्व सदर्हू प्रमाणे ज्या जमिनींचा ठराव झाला आहे त्या जमिनींचे उपभोग घेणारांस व मालकांस लागू आहे असें समजावें.

या आक्टाचे हेतु सिद्धीस नेण्यासाठीं हा आक्ट ठरल्या पूर्वीं सुचना व हुकूम दिले असतील व ठराव केले असतील ते कायदेशीर आहेत.

कलम १३ वें.

धाऱ्याचे कुलमाफीचे किंवा कांहीं माफीचे दाव्याचा ठराव या आक्टाचे २ रे किंवा ५ वे किंवा ८ वे कलमा अन्वयें गवरनर इन् कौन्सिल किंवा सरकाराने योग्य रितीने अखत्यार दिलेला कोणी अंमलदार करील तेव्हां जमिनीचे मालका जवळून किंवा मालकां जवळून सदर्हू २ रे व ५ वे व ८ वे कलमा अन्वयें नजराणा व वार्षिक जुडी घेण्याचा सरकारचा हक्क आहे त्यासंबंधी सदर्हू प्रकारचे ठरावाबाबद तकरार कोणतेही दिवाणी कोर्टांत किंवा न्यायाचे कोर्टांत चालणार नाहीं. सदर्हू प्रमाणे ठराव करणारे अंमलदारानी काम चालविलें असेल किंवा हुकूम केला असेल किंवा कृत्यें केलीं असतील त्यां बाबद अपील करणे तें गवरनर इन् कौन्सिलाकडे करावें किंवा अशे अपिलांची चौकशी करण्या विषयीं गवरनर इन् कौन्सिलानीं अंमलदार नेमला असेल किंवा अंमलदार नेमले असतील त्यांकडे करावें आणि सदर्हू खेरीज इतर कोणतेही अंमलदारास अशे अपिलाची चौकशी करण्याचा अधिकार नाहीं.

नजराणा व वार्षिक जुडी घेण्याचा सरकारचा हक्क आहे त्या संबंधी सदर्हू प्रकारचे ठरावाबाबद तकरार कोणतेही दिवाणी कोर्टांत चालणार नाहीं.

सदर्हूप्रमाणे ठराव करणारे अंमलदारानी काम चालविलें असेल त्याबाबद अपील करणें तें गवरनर इन् कौन्सिलाकडे करावें.

कलम १४ वें.

योग्य अधिकार मिळालेले सरकारी अंमलदारानीं किंवा चाकरानीं या आक्टांतील ठरावा अन्वयें कोणतेंही कृत्य खरे इमानाने केलें असेल किंवा करण्याचा हुकूम केला असेल त्याबद्दल त्यांवर दिवाणी कोर्टांत किंवा न्यायाचे कोर्टांत फिर्याद चालणार नाहीं.

सरकारी अंमलदारानी किंवा चाकरानीं या आक्टा अन्वयें खरे इमानाने कोणतेंही कृत्य केलें असेल त्या बद्दल त्यावर फिर्याद चालणार नाहीं.

कलम १५ वें.

या आक्टाअन्वयें जुडी व नजराणा व दंड घेणे तो हल्लीं जमिनीचा धरा वसूल करण्याची जी रीत आहे त्या रितीने वसूल केला जाईल. आणि सदर्हू जुडी व नजराणा व या आक्टांत ठरविलेले दंड वसूल करण्याचा सरकारचा हक्क, इतर प्रकारचें कर्ज किंवा देणे किंवा जमिनीवर किंवा तिचे उपभोग घेणारावर गाहाणावरून किंवा फैसल्यावरून किंवा हुकूमनाम्यावरून किंवा हुकूमनामा वज्याविण्याचे हुकुमावरून किंवा जप्तीवरून किंवा दुसऱ्या कोणत्याही आधाराने कोणत्याही प्रकारचा दावा असेल त्या दाव्याचे अगोदर अमलांत येईल.

जुडी नजराणा वगैरे कसा वसूल करावा.

कलम १६ वें.

जमिनी मोजण्यासाठीं किंवा त्यांचा धारा ठरविण्यासाठीं त्यावर जाण्याचा अधिकार आहे.

या आक्टांतील ठराव अमलांत आणण्यासाठीं कोणतेही जमिनीची मोजणी करणें किंवा धारा ठरविणे अवश्य असेल तेव्हां धारा ठरविण्यासाठीं कोणतेही वेळीं व वेळोवेळीं त्या जमिनींवर जाण्याचा अधिकार ज्या सरकारी अंमलदारास योग्य रितीने अखत्यार मिळाला असेल त्यास आहे.

कलम १७ वें.

अर्थ.

(अ.) विषया वरून किंवा अन्वया वरून बाध येत नसेल तर या आक्टांत एकवचनी शब्दांत अनेक वचनाचा व अनेकवचनी शब्दांत एकवनाचा समावेश होतो आणि पुल्लिंगी शब्दांत स्त्रियांचा समावेश होतो असें समजावें.

"जमिनी."

(ब.) या आक्टाचे संबंधाने जमिनी या शब्दांत गांव व गांवाचे भाग व गांवावरील अंमल व जमिनी संबंधी हरएक मिळकत यांचा समावेश होतो.

"राजकीय सत्ताप्रकार."

(क.) राजकीय संबंधाने चालणारी जमीन म्हणजे जी जमीन राजकीय हेतुस्तव दिली असेल किंवा राजकीय संबंधाने चालत असेल ती जमीन समजावी. जर राजकीय हेतु किंवा राजकीय संबंध असल्या विषयीं संशय उत्पन्न होईल तर त्याचा निर्णय करण्यास सरकार मुखत्यार आहे.

"चाकरी बद्दल चालणाऱ्या जमिनी."

(ड.) "चाकरी बद्दल चालणाऱ्या जमिनी" या वाक्यांत ज्या जमिनी मुद्दाम चाकरी करितां दिल्या आहेत किंवा ज्या चाकरी करितां म्हणून चालविल्या आहेत किंवा उपभोगास आहेत मग ती चाकरी करीत असोत किंवा नसोत तशाच ज्या जमिनी कांहीं अंशीं मागील चाकरी निमित्त व कांहीं अंशीं पुढें चाकरी करण्या करितां दिल्या आहेत किंवा चालविल्या आहेत किंवा उपभोगास आहेत त्या सर्वांचा समावेश होतो. परंतु केवळ मागील चाकरी बद्दल दिलेल्या जमिनीचा यांत समावेश होत नाहीं. या आक्टाच्या कानूं लागू करते वेळीं कोणतीही जमीन चाकरी बद्दल चालत आहे किंवा नाहीं याविषयीं कांहीं संशय आल्यास त्याचा निर्णय करण्यास सरकार मुखत्यार आहे.

"ठराव."

(ई.) "माफीने चालणाऱ्या जमिनीं विषयीं चौकशी व ठराव" झाला असेल असें जेथें जेथें लिहिलें आहे तेथें मुंबई सरकारचे कायदे सन १८५२ इसवीचा ११ वा आक्ट या अन्वयें जी चौकशी होऊन अखेर ठराव झाला असेल तो समजावा. आणि जेथें सदहू आक्ट किंवा कायदे लागू नव्हते तेथे इंग्रज सरकार किंवा इंग्रज सरकाराने योग्य अधिकार दिला असेल असा कोणताही अंमलदार याणे चौकशी करून अखेर ठराव केला असेल तो समजावा.

"उपभोग घेणारा."

(फ.) या आक्टाचे संबंधाने "उपभोग घेणारा" म्हणजे बिन धाऱ्याने किंवा कमी धाऱ्याने चालणारी जमीन ज्या मनुष्याचे ताब्यांत खुद किंवा कुळें किंवा पोटकुळें किंवा मुखत्यार यांचे द्वारानें असेल तो मनुष्य समजावा; गाहाणदारांच्या कबज्यांत जमीन असेल तर त्यांसही उपभोग घेणारे असें समजावें.

"जमीन दुसऱ्यास देणे."

(ज.) या आक्टाचे संबंधाने "जमीन दुसऱ्यास देणे" म्हणजे नेमणूक करून किंवा बक्षीस किंवा फरोक्त किंवा खता वरून किंवा इतर प्रकारचे दस्तऐवजावरून किंवा दुसऱ्या

हरएक प्रकारानें जमिनीची मालकी निरंतर दुसऱ्यास देणें आणि जमीन गाहाण लावून दिली असून ती गाहाणदाराचे कबज्यांत दिली असेल तर तीही या आक्टाचे संबंधानें दुसऱ्यास दिली असें समजावें.

हेतूंचा व कारणांचा तपशील.

दक्षणेंतील व कर्नाटक प्रांतांतील व खानदेशांतील व आलिकडे जो मुलूक खालसा झाला आहे त्यांतील दुमाल्या विषयीं सन १८५२ चे ११ वे आक्टान्वयें चौकशा झाल्या त्यांचा परिणाम काय झाला व किती चौकशा झाल्या याविषयीं सन १८५६ सालांत मुंबई सरकारानें विच्यार करून असें ठरविलें कीं अशा चौकशांचें काम लौकर पुरें करण्या विषयीं बंदोबस्त करणें अवश्य आहे आणि या कामासाठीं चांगले उपाय कोणते या विषयीं इंडिया सरकारास लिहून जाऊन शेवटीं सन १८५९ चे एप्रिल महिन्याचे २९ वे तारिखेस पत्र पाठविलें त्यांत मलिका माआझमाचे तर्फे हें सरकार व दुमाल्याचे जमिनीचे उपभोग घेणारे यांचे दरमियान तोडजोडींचे प्रकारा प्रमाणे संक्षिप्त रितीनें ठराव करण्याचा विच्यार इंडिया सरकारास लिहून पाठविला. त्या पत्रांतील उतारा खालीं केला आहे.

"या इलाक्यांत दुमाल्यांचा लौकर ठराव करणें फारच जरूर आहे असें
"गवरनर इन् कौन्सिल यांचें अनुमत आहे. फार बारकाईनें चौकशी केली तर
"काम हळू चालतें त्याप्रमाणें इनाम कमिशनरांचें काम फार हळू चालतें. ही
"फार वाईट गोष्ट आहे कारण ज्या दुमालेवाल्यांचे हकाची अजून चौकशी झाली
"नाहीं ते सर्व लोक काय होईल कोणजाणे या विच्यारांत राहिले आहेत. इनाम कमिशन
"हाली आहे त्या तऱ्हेनें तें पुढें चालवूं नये आणि ज्या जिल्ह्यांत तें चालू झालें नाहीं त्या
"जिल्ह्यांत तें मुळींच चालू करूं नये असा गवरनर इन् कौन्सिलाचा विच्यार आहे.

* * * * * * * * * * *

"ठराव करण्याची रीत योजली आहे ती अशी कीं थोडकी जुडी व नजराणा घेऊन
"जमिनी खानगी मिळकती प्रमाणें उपभोग करणाराकडे चालवाव्या आणि दत्तक घेण्याचा
"व विकरी करून किंवा इतर रितीनें जमीन दुसऱ्यास करून देण्याचा हक द्यावा आणि
"असें झालें म्हणजे जमिनी वरील हकाची आणखी चौकशी करण्याची गरज राहाणार
"नाहीं."

हा जो विच्यार मुंबई सरकारानें लिहून पाठविला तो इंडिया सरकारानें बहुतकरून पसंत केला आणि मलिका माआझमा सरकारास लिहून पाठविल्या वरून इंडियाचे प्रिन्सिपल स्टेट सेक्रेटारी याणीं तारीख १८ वी माहे एप्रिल सन १८६० चें पत्र पाठविलें त्यांत मुंबई इलाक्यामध्यें सदहू प्रकारचे ठराव करण्या विषयीं कायदा तयार करावा म्हणून हुकूम केला.

सदहू हुकुमा अन्वयें आक्टाचा मसुदा सन १८६१ सालाचे सुरवातीस इंडिया सरकाराकडे पाठविण्यांत आला त्याचा इंडियाचे लेजिस्लेटिव कौन्सिलांत पूर्ण विच्यार होऊन तो मागले सालीं जुलै महिन्याचे ६ वे तारिखेस दुसरे वेळीं वाचण्यांत आला.

त्या मसुद्या बाबद आणखी विच्यार झाल्यापूर्वी हिंदुस्थानांतील कौन्सिला विषयींचा आक्ट अमलांत आला आणि मसुदा केवळ याच इलाक्यास लागू म्हणून तो येथील कायदे करण्या विषयींचे कौन्सिलांत गुजराण्यासाठीं इंडिया सरकारानीं परत पाठविला.

ज्या जिल्ह्यांत इनाम कमिशनरांचें काम चालू आहे त्या जिल्ह्यांतील तें काम लौकर संपवावें आणि सदर्हू प्रमाणे ठराव करण्याचा विच्यार बहुतकरून पसंत झाला आहे त्या ठरावाप्रमाणे त्या जिल्ह्यांतील दुमालदारांचा बनूं शकेल तितका लौकर निकाल करावा अशी मुंबई सरकाराची फार इच्छा आहे सबब ज्या जिल्ह्यांस सन १८५२ चा ११ वा आक्ट लागू आहे त्या जिल्ह्यांत सदर्हू विच्यार चालू करण्या विषयीं सरकारानीं तेथील अंमलदारांस दरमियान हुकूम दिला.

सदर्हू प्रमाणे ठराव करण्या विषयींचा विच्यार इनाम जमिनींचे उपभोग घेणारांस साल गुदस्तां लिहून पाठविल्या वरून गेल्या एप्रिल महिन्याचे ३० वे तारिखे पर्यंत ४०८७८ इसमां पैकीं ३८७६४ नीं ती गोष्ट कबूल करून त्या प्रमाणे ठराव झाले आहेत. आमचे हकाची चौकशी व्हावी असें ३५ असामींचें मात्र म्हणणें आहे आणि बाकी राहिलेले उपभोग घेणारानीं सदर्हू प्रमाणें ठराव करण्याचा विच्यार कबूल केला कीं नाहीं हें पत्रक तयार करण्याचे तारिखेस माहीत नव्हतें.

मुंबई इलाक्यांतील ज्या जिल्ह्यांस सन १८५२ चा ११ वा आक्ट लागू आहे त्या जिल्ह्यांत सदर्हू हुकुमा अन्वयें संक्षिप्त रितीने ठराव करण्याचें काम चालू झालें आहे त्यामुळें आतां जो आक्टाचा मसुदा गुजारण्याचा आहे तो त्याच जिल्ह्यांस मात्र लागू करणे अवश्य आहे कारण जे ठराव केले आहेत ते कायदेशीर ठरवावे आणि त्या जिल्ह्यांत जे ठराव करण्याचे राहिले आहेत त्यांविषयीं नियम ठरवावे हा या मसुद्याचा हेतु आहे.

या इलाक्यांतील ज्या जिल्ह्यांस सन १८५२ चा ११ वा आक्ट लागू नाहीं त्या जिल्ह्यांतील दुमाल्या विषयींचा संक्षिप्त रितीने ठराव त्या जिल्ह्यांतील चालू कायद्यास व सत्ताप्रकारास योग्य अशा शर्तीनिशीं करण्या विषयीं निराळा मसुदा लेजिस्लेटिव कौन्सिलांत गुजारला जाईल.

बमुजिबे हुकूम बंदेगान आलीनशाब मुस्तताब हजरत
आनरबल गवरनर साहेब बाहादूर दर इजलास कौन्सिल.

एल. एच. बेली साहेब,
डेपुटी सेक्रेटारी निसबत सरकार यांची सही.

मुक्काम पुणें, कौन्सिलची कचेरी.
तारीख १६ वी माहे आगस्ट सन १८६२.

(True Translation)

VENAYEK WASSOODEW,
Oriental Translator to Government.

ಮುಂಬಯಿ ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ ಡಿಪಾರ್ಟಮೆಂಟಿನೊಳಗೆ ನಡದಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳ ಪ್ರೊಸೀಡಿಂಗಸ.

ಬಂದಿಸ್ತಾನ ಅಲಿನವಾಬ ಮುಸ್ತಫಾಬ ಹಜರತ ಆನರಾಬಲ ಗವರನರ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದುರ ಇಂಜರೆ ಮುಂಬಯಿ ಇವರ ಕಾಯಿದೇಗಳು ಕಾನೂ ಮಾಡುವ ಬಾಬತು ಕೌನಸಲಿನ ನಿಯಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಆಕ್ಟಿನ ಮಸೂದೆ ಯನ್ನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಂಗೂ ಕಾರಣಗಳ ತಪಶೀಲು ಸಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸೋಣಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂಡಿಯಾಚ ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ ಕೌನಸಲಿನವರ ಸನ ೧೮೭೪ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟು, ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆದ ಯಾವ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಲಾಗೂ ಆಗಿರುತ್ತದೋ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜುಮಾನಿಯ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಿಗೆ ಮಾಫಿ ಆದೆಂಬದಾಗಿ ಯಾವ ಜನರು ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಂಗೂ ಯಾವ ಜನರ ದಾವೆ ಬಾಬತು ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ನಿಕಾಲ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಜನರ ದಾವೆಯನ್ನು ಸುಲಭರೀತಿಯಿಂದ ಪುಲಗಡೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಂಗೂ ಕಂದಾಯದ ಕೋರ್ತು ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಶಂದಾಯದಿಂದ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜುಮಾನಿಯನ್ನು ವಾರಸದಾರರ ಕಡೆ ಯಾವಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸಬೇಕೋ ಹಾಂಗೂ ವಾರಸದಾರರ ಕೋರ್ತು ಯರಡನೇ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ದಿಂದಲಾದರು ಸರಿಯೇ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಸಬೇಕೋ ಈ ವಿಷಯಗಳ ಬಾಬತು ಆಕ್ಟಿನ ಮಸೂದೆ:—

ಇಂಡಿಯಾಚ ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ ಕೌನಸಲಿನವರ ಸನ ೧೮೭೪ ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ ನೇ ಆಕ್ಟು ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಹೆಕ್ಕೆ ಲಾಗೂ ಆಗಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಜಿಲ್ಹೆ ಯೊಳಗೆ ಜುಮಾನಿಯ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಮಿಗೆ ಮಾಫಿ ಆದೆಂಬದಾಗಿ ಯಾವ ಜನರು ದಾವೆ ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಂಗೂ ಯಾವ ಜನರ ದಾವೆ ಬಾಬತು ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ನಿಕಾಲ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಜನರ ದಾವೆದ ಬಾಬತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತರೀತಿಯಿಂದ ಆಖೈರ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಮ ಠರಾಯಿಸೋಣವೂ ಮತ್ತು ಜುಮಾನು ವಾರಸದಾರರ ಕಡೆ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಾಂಗೂ ಎರಡನೇ ಯವನಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಜುಮಾನಿಯನ್ನು ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡಿಸುವ ಬಾಬತು ಹಕ್ಕು ಯೇನಕೆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಯಾವ ಶರತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕಬೂಲ ಮಾಡ್ಯಾರೋ ಅಂಥಾ ಶರತ್ತನ್ನು ಠರಾಯಿಸೋಣವೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬರದಂತೆ ಠರಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ.

ಕಲಮು ೧

ಠರಾವು ೧ನೇದು.— ಈ ಕಲಮಿನ ೩ನೇ ಠರಾವಿನೊಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಜುಮಾನು ಗಳ ಹೊರತು ಸದರಹೂ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗೆ ಬಿನ್ನಕಂದಾಯ ಈ ಕಲಮಿನ ೩ನೇ ಠರಾವಿನೊಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಜುಮಾನು ಹೊರತು ಮಾಡಿ ಇತರ ಜುಮಾನು

ಇಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅನು-ಭೋಗಿಸುವಂಥಾ ಜನರ ದಾವೆಗಳ ಬಾಬತ್ತು ಇನ್ನು ಚೌಕಶಿ ಆಗಿ ನಿಕಾಲ ಮಾಡಲ್ಪಡೋಣಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಥಾ ಜನರು ಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ-ವಾಗಿ ತಮ್ಮ ದಾವೆಗಳನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುವದರ ಬದಲಾಗಿ ಆ ಅರ್ಜಿ-ಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರದಿರುವ ಶರ್ತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಂಗೂ ಕರಾರುಗಳ-ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಬೂಲಾದರೆ, ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಅಂಥಾ ಜನರಕಡೆ ಹಾಂಗೂ ಅಂಥಾವರ ವಾರಸದಾರರಕಡೆ ಹಾಂಗೂ ಅಂಥಾವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಾವರಕಡೆ ಅಂಥಾ ಶರ್ತಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಂಗೂ ಕರಾರುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ನಿರಂತರ ನಡೆಸು-ವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಿರ ಠರಾವು ಮಾಡಿ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಗವರ-ನರ ಇನ ಕೌನಸಲ ಅವರು ಮುಖತ್ಯಾರರಿದ್ದಾರೆ.--

...ಉಪಭೋಗಕರ್ತರು, ಅರ್ಜಿ-ಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರದಿರುವ ಶರ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಂಗೂ ಕರಾರು ಪ್ರಕಾರ ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಕಬೂಲಾದರೆ, ಆ ಜಮೀನು ಸದರಹೂ ಶರ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಅವರಕಡೆ ನಿರಂತರ ನಡೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಮಾಡಿ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಗವರನರ ಇನ ಕೌನಸಲವರು ಮುಖತ್ಯಾರರಿದ್ದಾರೆ.

ಅಪವಾದ.

ರಕಮು ೩ ನೇದು.-- ಸದರಹೂ ಠರಾವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ದಾವೆಗಳ ವುಲಗಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಭಯ ಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗವರನರ-ಇನ ಕೌನಸಿಲವರಿಗೆ ಕೊಡೋಣಾಗಿರುವ ಅಧಿಕಾರ ಯಾವ ಜಮೀನು-ಗಳಿಗೆ ಲಾಗೂ ಇಲ್ಲವೋ ಆ ಜಮೀನುಗಳ ಪ್ರಕಾರವು ಯಾವ್ಯಾವದೆಂ-ದರೆ--

೧ ನೇದು - ಶಹನಾಮೆಂದ ಮೂಲವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನು.

೨ ನೇದು - ಜಹಾಗೀರ ಅಥವಾ ಸರಂಜಾಮು ಅಥವಾ ಅದರಂತೆ ರಾಜ-ಕೀಯ ಸತ್ತೆ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನು.

೩ ನೇದು - ಚಾಕರಿ ಬಾಬತ್ತು ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನು.

೪ ನೇದು - ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳ ಬಾಬತ್ತು ಚೌಕಶಿ ಆಗಿ ಅಂಥಾದ್ದು ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ನಡೆಯುತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಠರಾಯಿ-ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಜಮೀನು.

ಕಲಮು ೩

ಬಿನ್ನ ಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡೆಯು-ವಂಥಾ ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳ ಬಾಬತ್ತು ಚೌಕಶಿ ಆಗಿ ಠರಾವು ಮಾ-ಡಲ್ಪಡೋಣಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಂಗೂ ಚೌಕಶಿ ಆಗಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರನ ಇರಾದೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಜಮೀನು-ಗಳ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರು ಹಾಂಗೂ ಅವರ ವಾರಿಸದಾರರು ಇನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅವರಕಡೆ ನಿರಂತರ ನಡೆಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗವರನರ ಇನ ಕೌನಸಲವರು ಠರಾವು ಮಾಡಿ ಅಭಯ ಕೊಡುವದಾದರೆ ಸದರಹೂ ಜಮೀನು ಸದರಹೂ ವುಪಭೋಗ-ಕರ್ತರು ಹಾಂಗೂ ಅವರ ವಾರಿಸದಾರರು ಇವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಯಾ-ರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಖಾಸಗತ ಮಿಳಕತಿಯಂತೆ ಆಗುವದು. ಪರಂತು ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೩ ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಠರಾವು ಆ ಜಮೀನು-ಗಳಿಗೆ ಲಾಗೂ ಆಗುವದೂ ಹಾಂಗೂ ದತ್ತಕ ಹಾಂಗೂ ಭಾವುಬಂದ ಮುಂತಾದ ಸವರ್ನರಕಡೆ ಬಿನ್ನಹಕಕ್ಕೆ ಇಂದ ನಡೆಯುವದು ಹಾಂಗೂ. ಪರಕೀಯ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರಿಲೆ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಆಗ-ಲಿಕ್ಕಿಲ.-- ಮತ್ತು ಆ ಜಮೀನುಗಳ ಕಂದಾಯದ ಆಕಾರದ ಮೇಲೆ ದರ-

ಸದರಹೂ ಜಮೀನು ಸದರಹೂ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರ ಖಾಸ-ಗತ ಮಿಳಕತಿಯಂತೆ ಆಗು-ವದು. ಪರಂತು ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೩ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಠರಾವು ಆ ಜಮೀನಿಗೆ ಲಾಗೂ ಆದಾವು, ಮತ್ತು ಕಂದಾಯದ ಆಕಾರದ ಮೇಲೆ ದರಬಂದ ರಾಹಾಯಿಸೆ ಬಂದ ಆಸ್ತಿ ಶಿಕ್ಕಬಂದಿ ವಾಪಿಸ ಹಾಂಗೂ ಕಂದಾಯ-ದ ಬಾಕಿ ಯಾವ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಯಿರುವ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಸರಕಾ-ರಕ್ಕೆ ಕೊಡೋಣಾದಲ್ಲಿ ಆ ಜಮೀ-ನು ಆ ವರಕಡೆ ನಿರಂತರ ನಡೆಸ-ಲಾದೀತು.

ಬಂದರೂ ಹಾಯಿಸಿ ಬಂದು ಆನ್ನೆ ಪ್ರಕಾರ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಜರಾನೆ ಹಾಂಗೂ ಕಂದಾಯದ ಬೆಟ್ಟೌಥಾಯಿಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಜಮಾದಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದು. ಕಂದಾಯದ ಆಕಾರ ಮಾಡುವದು ಕೆಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಾನೂ ೧ನೇದು.- ೨ನೇ ಕಾನೂದೊಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಪ್ರಕಾರದ ಜಮೀನುಗಳ ಹೊರ್ತು ಬಾಕಿ ಜಮೀನುಗಳ ಬಾಬತ್ತು ಕಂದಾಯು ಈಗ ಚಾಲೂ ಇರುವ ಪೈಮಾಯಿಷಿಯ ಬರಹುಕೂಮ ಠರಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಕಾಯಮ ಯೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಸದರಹೂ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಬರಹುಕೂಮ ಕಂದಾಯ ಹಾಕೋಣಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರ, ಅಥವಾ ಜಮಾಬಂದಿ ಮಾಡುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರ ಹಾಂಗೂ ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ಮಾಲೀಕ, ಅಥವಾ ವುಪಭೋಗಕರ್ತಾ ಇವರು ಇತ್ತ್ಯಮತವಾಗಿ ಠರಾವು ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಕಾಯಮ ಕಂದಾಯವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಇವರು ಇತ್ತ್ಯಮತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಆ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಈಗ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಚಾಲೂ ಆಗಿರುತ್ತದಷ್ಟೇ ಅದರ ಬರಹುಕೂಮ ಕಂದಾಯ ಹಾಕುವವರೆಗೆ ಈಗ ಇರುವ ಕಂದಾಯವನ್ನೇ ಚುಕ್ತ ತಿಳದುಕೊಂಡು ಮುಂದೆ ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಬರಹುಕೂಮ ಹಾಕಲಾಗುವಂಥಾ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಾಯಮ ಯೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಸದರಹೂ ಪೈಮಾಯಿಷಿಯ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವಂಥಾ ಯಾವ ಅಮಲದಾರರಿಗೆ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರೋದಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಆಕಾರರು ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಆಗದೆ ಇರುವಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ಆಕಾರವನ್ನು ಠರಾಯಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು. ಪರಂತು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಮೀನಿಯ ವಾಜಬಿ ಕಂದಾಯ ಯೆಷ್ಟೆಂಬುವದನ್ನು ಠರಾಯಿಸುವ ಪುದ್ದಿಕ್ಕೆ ಕಲೆಕ್ಟರ ಹಾಂಗೂ ಮಾಲೀಕ ಅಥವಾ ವುಪಭೋಗಕರ್ತಾ ಇವರು ಇತರ ಯಾವದಾದರು ತೋರುತ್ತಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೇನೇ ಮಾತ್ರ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು.

ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಕಂದಾಯದ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾಡುವದೆಂಬದಲ್ಲಿ ಕಾನೂ.

ಕಾನೂ ೨ನೇದು.- ಪೈಮಾಯಿಷಿ ಬರಹುಕೂಮ ಕಂದಾಯದ ಆಕಾರ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರುವಂಥಾ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ಬಾಬತ್ತು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವಾಜಬಿ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ನಡಿಸಿ ಹಾಂಗೂ ಆಜೂಬಾಜೂ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಪ್ರಕಾರದ್ದಾಗಿರುವ ಸರಕಾರಿ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಕಂದಾಯ ಯೆಷ್ಟೆಂಬುವದರ ಅಜಮಾಸು ನೋಡಿ ಸರಕಾರದ ಮುಲಕಿ ಅಮಲದಾರನು ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ ಪ್ರಕಾರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು. ಅಮ್ಮಲ್ದ ವಸ್ತ್ರಿಕ ಗ್ರಾಮಗಳ ವಸೂಲಾತಿ ಪೈಕಿ ಹಿಸ್ಸೆ, ಇವುಗಳ ಯಾ ಇಕ್ಷ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆಕಾರ ಮಾಡುವದನ್ನು ಯಾ ಕಾನೂಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಲಾಗುವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳೊಳಗೆ ಸದರಹೂ ಹಿಸ್ಸೆಗಳ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಲೆಖ್ಖದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಯಾಗಿರುವದರ ಸರಾಸರಿಯಂತೆ ಆಕಾರ ಕಟ್ಟತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಾನೂ ೩ನೇದು - ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳ ಬಾಬತ್ತು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ

జారాది, అథవా సలామీ అథవా యితర యావ ప్రకారద్దాదరూ వార్షిక
తెరిగె ముట్టుత్తదో అంథా జమీనుగళ మేలె భరకందాయద ఛాభా-
యి యన్ను తెగదు కొళ్ళదె అంథాద్దర బాబతి యల్లి బరువ జారాది,
అథవా సలామీ అథవా ఎరడనే యావ ప్రకారద్దాగిరువంథా వార్షిక
తెరిగె యింథాద్దు భరకందాయదల్లి వజా హోగలాగి బాకి ఉళిదంథా
రకమిన ఛాభాయి యన్ను తెగదు కొంబువదల్లదె సదరహూ జారాది,
అథవా సలామీ, అథవా వార్షిక తెరిగె యింథాద్దన్ను తెగదు కొళ్ళ-
లాదీతు.

కానూ ౪నేదు - యీగ జాలూ ఆగిరువంథా ప్రేమా యిషిబ-
రకు కూడ యావ జమీనుగళ ఆకార కట్టోణ హాగిరువదిల్లవో-
అంథా జమీనుగళ యీ (అందరె ఎరడనే కలమిన) కలమినంతె కానూ ప్ర-
కార హొలతు మాడి బాకి జమీనుగళ మేలె యీ కలము (౨నే కలము)
హాంగూ యిదరొళగిన కానూ ప్రకార గొత్తు మాడలాగువంథా-
ఛాభాయి హాంగూ వార్షిక సజరాన్తి యివు నిరంతరకా యిమత్తు-
గిర తక్కద్దు. ఆలుకేద ప్రేమా యిషి హొసదాగి ఆగువల్లి అవు ఛాభా-
యి రకమినొళగె కమ జాస్తి ఆగతక్కిల్లా -

కానూ ౫నేదు - యావ యీ కమినకదె యష్టే జమీను హో-
గవటిక్కె యిరుత్తదో ఆ యల్లా జమీను యీ కలమిన ప్రన్నయ్య (౨నే
కలమిన అన్వయ) హాంగూ యిదరొళగిన కానూనగళ ప్రకారదహాంగూ
౨నే కలమినొళగిన శరావిగె అనుసరిసి ఆ జమీనియన్ను యీనాముగళ-
కదె నడిసలాదీతు.-

కలము ౩.

యీ ఆక్టిన ఎరడనే కలమిన ప్రకార హాంగూ అదరొళగిన కానూ
ప్రకార బిన్నకందాయదిందాగలి, అథవా కమ్మి కందాయదిందాగలి
నడెయువంథా జమీనుగళ వుపభోగకర్తనన సంగడ గవరనర-
యిన కానూన లవరు మాడువంథా కరారు, జమీను వారసదారరకదె
నడెయువ హక్కిన వుద్దిశ్య హాంగూ వారసదారర హొలతు ఎరడనే
మనుష్యన హెసరిగె యావ ప్రకారదిందలాదరూ కొడువ హక్కిన వుద్దిశ్య
సరకారక్కె సజరాన్తి హాంగూ వార్షిక జారాది యన్ను కొడువ బాబతి-
యల్లి సదరహూ వుపభోగకర్తనరిగాగలి, అథవా అవర వారిస-
దారరిగాగలి, అథవా అవరు తమ్మ హక్కన్ను యారిగె కొడుత్తారో
అంథవరిగాగలి యావ ప్రకారలాగూ ఆగుత్తదో అదరంతె జమీని-
యన్ని జప్తాదమేలె కూడ ఎరడనే మనుష్యనాగిద్దల్లి అంథవనిగూ
హాంగూ అంథవన వారసదారరిగూ అథవా అంథవరు తమ్మ హక్కన్ను
యారిగె కొడుత్తారో అంథవరిగూ సహ లాగూ ఆదీతు. హొలతు
హింగె ఇరా యినా అదల్లా, యీ ఆక్టు మంజూరాగదిద్దరె, సదరహూ జ-
ప్తాదమేలె కనిగె అథవా అవన వారిసదారరిగె అథవా అవరు తమ్మ
హక్కన్ను యారిగె కొడుత్తారో అంథవరిగె తమ్మ జమీనిన అథవా
అదర మేలె యావ హక్కి యిన్నాదరూ సదరహూ వుపభోగకర్తనిదా

కరారు మాడిద్దాలు, సరకారక్కె సజరాన్తి హాంగూ వార్షిక జారా
యివుగళన్ను కొడువ బాబతియ ఆ నిజప్తాదమేలెకనిగె హాంగూ
అదన వారసదారరిగె హాంగూ అ-
వరు తమ్మ హక్కు యారిగె కొడుత్తారో,
అంథవరిగె లాగూ ఆదీతు.

నిజప్తాదమేలెకన హాంగూ అవన
వారసదారర హాంగూ అవరు తమ్మ
హక్కు యారిగె కొడుత్తారో అవర
హక్కిగె హాంగూ వుపభోగ యిదు వుపభో-
గకర్తన వుద్దిశ్య వబగ్గె.

ಗಳು, ಅಥವಾ ಅವನ ವಾರಿಸದಾರರಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದಾಗಲಿ ಹೊರತು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಅಥವಾ ವಾಜಬಿ ನ್ಯಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಹಕ್ಕು ಅಥವಾ ವುಪಾಯ ವಿರುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದು ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಮೇಲಿಂದಾದರೂ ಅಥವಾ ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗಿನ ಯಾವ ಶರತ್ತುಗಳ ಮೇಲಿಂದಾದರೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯ ತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ನಿಜವಾದ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ, ಅಥವಾ ಅವರ ವಾರಿಸದಾರರಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಸದರಹೂ ಜಮೀನುಗಳು ಅಥವಾ ಅವುಗಳ ಪೈಕಿ ಯಾವ ಹಿಸ್ಸೆಯೂ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅವರ ವಾರಿಸದಾರರಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅಂಥವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರಿಂದಾಗಲಿ ಹೊರತು ದೊರಕದೆ. ಗವರನರ ಇನ ಕೌನಸಿಲವರು. ಸದರಹೂ ಜಮೀನಿಯನ್ನು ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ತಾಬೇಯೊಳಗೆ ಇರಲಾಗಿ ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗಿನ ೧ನೇ ಹಾಗೂ ೨ನೇ ಕಲಮುಗಳ ಹಾಗೂ ೨ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಕಾನೂನುಗಳು ಇವುಗಳ ಆಶ್ರಯ ಮಾಡಿರುವಂಥಾ ಕರಾರು ಅಥವಾ ಕೊಡೋಣಾದಂಥಾ ಅಭಯ ಇವುಗಳು ಸದರಹೂ ನಿಜವಾದ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನ ವಾರಿಸದಾರರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನು ತನ್ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಲಾಗೂ ಆಗುವದು.

ಕಲಮು ೪

ಯಾವ ಜಮೀನುಗಳು ಬಿನ ಕಂದಾಯದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಾಕಿ ಆಗಿ ಅವು ನಿರಂತರ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಠರಾವು ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳು ಇತಃಪರ ಯಾವ ಇನಾಮುಗಳ ವಂಶಸ್ಥರ ಕಡೆ ನಡೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಆಗಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾವರ ವಂಶಸ್ಥರ ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬಾರದು. ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರು ಹಾಗೂ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಅವರ ಭಾವುಬಂದೀಕರ ಪೈಕಿ ಅಥವಾ ದತ್ತಕ ಅಥವಾ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ವಾರಿಸದಾರರಾಗಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಇಂಥವರ ಖಾಸ ಮಿಳಕತಿಯಂತೆ ಮುಂದೆ ತಿಳಿಯಲಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ನಿರಂತರ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಆಗುವಂಥ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ವಂಶಸ್ಥರಿಗೆ ಜಮೀನು ನಡೆಯತಕ್ಕದ್ದೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ವಂಶಸ್ಥನು ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಕಡೆ ಜಮೀನ ನಡೆಸದಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಅವನಿಗೆ ಕಂದಾಯದ ಮಾಫಿಯನ್ನು ಕೊಡದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸರಕಾರದ ಅಮಲದಾರನಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸರಕಾರದವರು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪರಂತು ಹೀಂಗೆ ಮಾಡುವ ನಿಮಿತ್ಯ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾವು ಆದಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೩ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಆಗುವಂಥಾ ಕಂದಾಯದ ಮೇಲೆ ದರ ಒಂದರೂಪಾಯಿಗೆ ಒಂದು ಆಣೆ ಕೆಟ್ಟದಂತೆ ವಾರ್ಷಿಕ ನಜರಾಣೆಯನ್ನು-

ಸದರಹೂ ಜಮೀನಿಯನ್ನು ವಂಶಸ್ಥರು, ಹಾಗೂ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಭಾವುಬಂದೀಕರ ಪೈಕಿ ಹಾಗೂ ದತ್ತಕ ಹಾಗೂ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ವಾರಿಸದಾರರು, ಇವರ ಖಾಸಗತ ಮಿಳಕತಿಯಂತೆ ತಿಳಿಯಲಾಗುವದು.

ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಜಮೀನಿಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಆದದ್ದರ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯದ ಆಕಾರದ ಮೇಲೆ ದರ ವಂದರುಪಾಯಿಗೆ ಒಂದು ಆಣೆ ಪ್ರಕಾರ ನಜರಾಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು.

ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾಗುವದು. ಈ ನಜರಾಣೆಯು ಆಕಾರದಹೊ-
ರತು ಜಮೀನು ನಡೆಸುವಬಗ್ಗೆ ಆಗಿರುವಂಥಾ ಕರಾರುಗಳ ಅನ್ವಯ ಸರ-
ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನೇನು ಜುಲ್ಮಾನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಶಿವಾಯ ತೆಗೆದು ಕೊ-
ಳ್ಳಲಾದೀತು.

ಕಲಮು ೫

ನಜರಾಣೆ ಹತ್ತು ವರುಷದೊಳಗೆ ಮೀರಿ ಬಾಕಿ ಉಳಿದರೆ ಸರಕಾರದವರು ಜಮೀನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ರಕಮು ೧ ನೇದು — ೨ ನೇ (ಅಥವಾ ೪ನೆ) ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಕೊಡ-
ಬೇಕಾಗುವ ವಾರ್ಷಿಕ ನಜರಾಣೆ ಯಾವ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುವದೋ ಆ-
ವಾಯಿಗೆ ಮೀರಿ ತಾಬಿನ ಬಾಕಿ ಉಳಿದರೆ ಆಗ ಹತ್ತುವದೋ ಅಂಥಾ ಜಮೀ-
ನಿಯ ಪುಷ್ಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಆಗತಕ್ಕ ಕೆಲಸಗಳು ಬಾಕಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಅ-
ವನಿಗೆ ಈ (೨ ನೇ ಅಥವಾ ೪ ನೇ) ಕಲಮಿನ ಕಾನೂನು ಮೀರಿ ಜಮೀನಿನ ಮ-
ನೋಲ್ಕು ತನಗೆ ಕಲಮು ೧೧ ನೇದರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸ ಕೊಡುವಬಾಬತು ಹೇ-
ಳಿರುವರೀತಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆಗೆಯಲಾದೀತು; ಆ ನಿರ್ಮಿಸ ಮುಷ್ಟಿದಾರರ
ಎರಡು ತಿಂಗಳವಳಗಾಗಿ ಆವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಇದ್ದರೆ ವಾರ್ಷಿಕ ನಜರಾಣೆ
ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಕಾರರೆ ಪಟ್ಟು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾರಸ
ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಹಕ್ಕು ಬೇರೆಯವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ
ಬಗ್ಗೆ ಆ ಜಮೀನು ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವ ಹಿಸ್ಸೆ ಬಿಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನ ತಾ-
ಬೇದಾರರಿಂದ ಸುತ್ತಿಬಿಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯನ ತಾಬೇಕ್ಕೆ ಹೋಗುವದೋ
ಆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಜರಾಣೆ ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗುವ ವಿಷಯ-
ದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೆಸರಿಗೆ ಇದ್ದನ್ನು ಬರೆದು ತೆಗೆದ ಬೇಕು. ಆ ನಜರಾಣೆಯ
ಮೊತ್ತು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವೆಂದರೆ.

(ಅ) ಬಿನ್ನಹಂಗಾಮಿ ಯದಿಂಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹಮ್ಮಿಹಂಗಾ-
ಮಿಯದಿಂಗಾಗಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಜಮೀನನ್ನು ಪುಷ್ಪಭೋಗಕ್ಕೆ
ನವಾರರ ದಾರರಹಿಡೆ ನಡೆಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸದರಹು ಜಮೀನಿನ ಯಾವ-
ತ್ತಿಹಂಗಾಮಿಯದ ಒಂದು ಸಾಲಿನ ಎಷ್ಟು ಆಕಾರ ವಾಗುವದೋ ಅಷ್ಟ-
ನಜರಾಣೆ ಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು.

(ಬ) ಬಿನಹಂಗಾಮಿಯದಿಂಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹಮ್ಮಿಹಂಗಾಮಿಯದಿಂಗಾ-
ಗಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಜಮೀನನ್ನು ಪುಷ್ಪಭೋಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ತನ್ನ
ಹಕ್ಕನ್ನು ಎರಡನೆ ಯವರಿಗೆ ಕೊಡುವಾಗ್ಯೆ ಸದರಹು ಜಮೀನಿನ ಯ-
ಮಾಫಿ, ಹಂಗಾಮಿಯದ ಎರಡು ಸಾಲಿನ ಎಷ್ಟು ಆಕಾರ ವಾಗುವದೋ ಅ-
ಷ್ಟ ನಜರಾಣೆ ಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು.

ಸದರಿಯದ ಆಕಾರವನ್ನು ಈ ಅಷ್ಟನೇ ಕಲಮು ನೋಡಿದ
ಕಾನು ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಲಾದೀತು.

ನೈಮಿತ್ತಿಕ ನಜರಾಣೆ.

ರಕಮು ೨ ನೇದು— ಬಿನ್ನಹಂಗಾಮಿಯದಿಂಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಹ-
ಮ್ಮಿಹಂಗಾಮಿಯದಿಂಗಾಗಲಿ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಪು-
ಷ್ಪಭೋಗಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಮ್ಮತಿ ಇಂದ ಈ ಅಷ್ಟನೇ ದಾಂಗಾ-
ಲ ನೇ ಕಲಮುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಂಗಾಮಿಯದ ಆಕಾರದ ಮೇಲೆ ದರ
ಪ್ರೊಂದರ ಪಾಯಿಗೆ ಪ್ರೊಂದು ಆಣೆ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕ ನಜರಾ-
ಣೆ ಯನ್ನು ಮುಕರರು ಮಾಡಿದರೆ ಈ (೦ ದರೆ ೨ ನೇ) ಕಲಮಿ
ನ ಬರದು ಕೊಡು ನೈಮಿತ್ತಿಕ ನಜರಾಣೆಯನ್ನು ಮುಕರರು ಮಾ

ನೈಮಿತ್ತಿಕ ನಜರಾಣೆಯ ಮೊಬಲಗು ದರಿಮಿಂಟು ಹೆಚ್ಚು.

డిచారి, నేరదారరు జుర్మానాను ప్రతిభూ [illegible] అథవా అవను [illegible] జుర్మానాను [illegible] అథవా [illegible] అథవా [illegible] అంథ [illegible].

రకము ౧ నేరము— [illegible] అథవా [illegible] జుర్మానా [illegible] అథవా [illegible] అంథా [illegible] అథవా [illegible] జుర్మానా [illegible] అథవా [illegible] అంథా [illegible].

కలము ౨.

రకము ౧ నేరము.— [illegible] అథవా [illegible] ప్రతిభూ [illegible] అథవా [illegible] అథవా [illegible] అథవా [illegible] అంథ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ಮಾಫಿ ಬಾಬತು ಹಕ್ಕು ಸಾಬೀತಾದರೆ.

ಕಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲಾ.

ಕಲಮು ೩ನೇದು.— ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಜಮೀನ ಉಪಭೋಗಕರ್ತನಿಂದ ಚೌಕಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ಅಂಥಾ ಚೌಕಸಿವಳಗೆ ಅವನ ದಾವೆಯು ಸಾಬೀತಾದರೆ, ಚೌಕಸಿ ಆದಬಳಿಕ ಸದರಹು ಜಮೀನ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಂಗೂ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ಬಕ್ಷೀಸ ಠರಾವು ಮಾಡಲ್ಪಡುವದೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಂಗೂ ಅಂಥಾ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಡೆಯುವದು, ಮತ್ತು ಉಪಭೋಗಕರ್ತನು ದತ್ತಕ ತೆಗದುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಅಂಥವನ ಕಡೆ ಸದರಹು ಜಮೀನು ಸರಕಾರದವರು ಮಾಫಿಯಿಂದ ನಡಿಸಬೇಕೆಂಬುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಯಾರದೇ ಯಾವ ಫಾಯದೆಯನ್ನಾದರೂ ನಡಿಸಬೇಕೆಂಬುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾಗುವ ದಾವೆಯನ್ನು, ಯಾವ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅಥವಾ ಸರಕಾರದ ಯಾವ ಅಮಲದಾರನ ಬಳಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಕಬೂಲು ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಇಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ಉಪಭೋಗವನ್ನು ವಾರಸದಾರನು ಮಾಡಲಾಗುವದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ವಾರಸದಾರನ ಹೊರ್ತಾಗಿ ಇತರ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾದರೂ ಹಕ್ಕು ಕೊಡೋಣಾದ್ದರಿಂದ ಅಂಥವನು ಮಾಡಲಾಗುವದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಜರಾಣೆಯನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸದರಹು ಜಮೀನಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನಾಗಲಿ ಯಾವ ಇನಾಮಿನ ವಾರಸದಾರನ ಕಡೇ ನಡೆಯುವ ಬಕ್ಷೀಸ ಠರಾವು ಆಗಿದ್ದರೆ, ಅಂಥವನ ಅಥವಾ ಫಲಾಣಿಯವನ ವಂಶಸ್ಥರ ಕಡೇನೇ ನಡಿಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಆಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಚೌಕಸಿಯೊಳಗೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ದಾವೆ ಸಾಬೀತಾಗುವದೋ ಅಂಥವನ ಔರಸ ಸಂತತಿ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನವರ ಹುಕುಮಿನ ಮೇಲಿಂದ ಅಥವಾ ವಾರಸ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಅಥವಾ ನೇಮಣೂಕಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅಥವಾ ಬಕ್ಷೀಸ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅಥವಾ ವಿಕರಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ (ಡಿಕರಿ ಕೋರ್ಟಿನವರ ಹುಕುಮಿನ ಮೇಲಿಂದಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಪ್ರನಿಧವಾದದ್ದಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಷೆರಗುತ್ತಿಯಾಗಿರಲಿ) ಅಥವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪತ್ರ ಮಾಡಿದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ್ದಾದರೂ ದೇಣಗಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಖತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ದಸ್ತಾವೇಜು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾದರೆ, ಆ ಜಮೀನು ಅಥವಾ ಅದರ ಯಾವ ಹಿಸ್ಸೆಯನ್ನಾದರೂ ಸದರಹು ಇನಾಮಿನ ಔರಸ ಸಂತತಿ ಹೊರತಾಗಿ ಇತರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿನ ಅಥವಾ ಹಿಸ್ಸೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭರಕಂಬಾಯವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು.—

ರಕಮು ೩-ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆದಬಳಿಕ ಜಮೀನುಮಾಲಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ದಾವೆ ಸಾಬೀತಾಗದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭರಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆರಿಗದುಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು.-

ವಹೂ ಭೂ ಬಾಬತು ತಕರಾರು ಸಾಬಿತಾಗದಿದ್ದರೆ.

ಕಲಮು ೭

ರಕಮು ೧ನೇದು- ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರು ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ತಾವು ಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ಬಾಬತು ಟ್ಯಾಕಸಿ ಯಿಲ ಆಗಿ ಠರಾವು ಆಗುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ೩ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ೧ನೇ ಹಾಂಗೂ ೩ನೇ ಕಾಲಮಿನ ಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿಯಬಗ್ಗೆ ಠರಾವು ಆಗುವಂಥಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಕಂದಾಯದ ಒಂದು ಚತುರ್ಥಾಂಶವನ್ನು ಅದೇಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದೊಳಗೆ ಅಮಾನತ ಯಿಡತಕ್ಕದ್ದು ಮತ್ತು ಟ್ಯಾಕಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡುವ ತಾರೀಖು ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆಗಿ ಠರಾವು ಆಗುವವರೆಗೆ ದರಸಾಲು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಚತುರ್ಥಾಂಶವನ್ನು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಭರ್ತಿಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಂಗೂ ಯಿದರಹೊರ್ತು ಬಾಕಿ ವುಳಿಯುವಂಥಾ ಕಂದಾಯದ ಮೂರು ಚತುರ್ಥಾಂಶವನ್ನು ಅವರಿಂದ ಮಾಫಿ ವಿಷಯವಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುವಂಥಾ ದಾವೆ ಸಾಬೀತು ಆಗದಿದ್ದರೆ, ಭರಾಯಿಸಿಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲಾಯಕ ಜಾಮೀನನ್ನು ತೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು- ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ೧/೪ ವಜು ಅಮಾನತ ಯಿಡದಿದ್ದರೆ, ಹಾಂಗೂ ಲಾಯಕ ಜಾಮೀನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಸದರಹೂ ಜಮೀನಿ ಬಾಬತು ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆಗುವವರೆಗೆ ಭರಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾದೀತು-

ವುಪಭೋಗಕರ್ತರು ಯಿನಾಮ್ ಆಗಿ ಠರಾವು ಮಾಡುವವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡುವಾಗ್ಯೆ ೧/೪ ವಜು ಬಿನ್ನ ಅಮಾನತ ಯಿಡಬೇಕು ಹಾಂಗೂ ಜಾಮೀನು ಕೊಡಬೇಕು.

ರಕಮು ೨ನೇದು- ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆಖೈರಿಗೆ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ದಾವೆ ಸಾಬೀತಾದರೆ, ಅಂಥಾ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಿಗೆ ಅಥವಾ ಅವನು ಮೃತಪಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನ ಯಾವ ವಾರಸದಾರನ ತಾಬೇಕ್ಕೆ ಜಮೀನು ದೊರೆಯುವದೋ ಅವನಿಗೆ ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆಗುವವರೆಗೆ ಅಮಾನತವಾಗಿ ಯಿಡಲಾದಂಥಾ ಮೊಬಲಗನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಾದಂಥಾ ಕಂದಾಯದ ಯಾವತ್ತು ರಕ್ಕಮವನ್ನಾಗಲಿ ದರಸಾಲ ದರಕ್ಕೇ ಕಡಾ ಖರುಪಾಯಿ ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯಾಜನಿಸಿ ಪರತು ದೊರೆಯುವದು-

ದಾವೆ ಸಾಬೀತಾದಲ್ಲಿ ಅಮಾನತಯಿಡಲಾದಂಥಾ ಅಥವಾ ಜು ವಾಜಿಬಿನ ಹಿಲವಿರ ತು ದೊರೆಯುವದು.

ರಕಮು ೩ನೇದು- ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆಖೈರಿಗೆ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಿಂದ ತನ್ನ ದಾವೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿದರೆ, ಅವನು ಟ್ಯಾಕಸಿ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದಿ ವಗೈರಾ ಜಮೀನಿಯ ಭರಕಂದಾಯದ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದ ಹಾಂಗೂ ಅವನ ಜಾಮೀನದಾರನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಯಿವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬನ ಕಡೆಯಿಂದ ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾಗುವದು- ಪರಂತು ಟ್ಯಾಕಸಿ ಆಗುವವರೆಗೆ ಅಮಾನತ ಯಿಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಂದಾಯದ ಬಗ್ಗೆಂಬದಾಗಿ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗದು ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಂಥಾ ದ್ದನ್ನು ಆ ಮೊಬಲಗಿನೊಳಗೆ ಮಜುರೆ ಮಾಡಲಾದೀತು-

ವುಪಭೋಗ ಕರ್ತನಿಂದ ತನ್ನ ದಾವೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತ ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಅವನು ಭರಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆರತಕ್ಕದು.

ಕಲಮು ೮

ರಕಮು ೧ನೇದು- ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ, ಅಥವಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳು, ಯಿಂಥಾದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಬಿನ್ನಕಂ-

ದೇವಸ್ಥಾನ ವಗೈರಾ ಹಾಂಗೂ ಧರ್ಮ ಕೃತ್ಯಗಳನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ವುಪಭೋಗಿಸುವಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳು.

ದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಜಮೀನಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ಅಂಥಾದ್ದು ಅಂಥಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳ ಕಡೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತರಾವು ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಜಮೀನ ಸದರೀ ತರಾವಿನ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ನಡಸಲಾದೀತು-

ರಕಮು ೨ನೇದು— ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಅಥವಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳು, ಇಂಥಾದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ, ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಕಾರ ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ಅಂಥಾದ್ದು ಅಂಥಾ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳ ಕಡೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತರಾವು ಆಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥಾ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೨ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಕಾನೂ ಪ್ರಕಾರ ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ಕಂದಾಯದ ಯೇಸು ಆಕಾರ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾಗುವದೋ ಅದರ ಚತುರ್ಥಾಂಶದಷ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ಜುಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಂಥಾ ಜಮೀನನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡಿಸಲಾದೀತು.

ರಕಮು ೩ನೇದು- ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು, ಅಥವಾ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳು ಇಂಥಾದ್ದರ ನಿಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದಾಗಲಿ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಯನ್ನು ಯರಡನೇ ಯವನ ಕಸಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅದರ ವಿಕರಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ (ವಿಕರಿ ಕೋರ್ಟಿನ ಹುಕುಮಿನ ಮೇಲಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದದ್ದಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಘರಗುತ್ತೆಯಿರಲಿ) ಅಥವಾ ಬಕ್ಷೀಸನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ ವಿವಸ್ಥಾ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಗಲಿ ಸದರಹೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು ಯರಡನೇ ಯವನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲಾ- ಮತ್ತು ಇಂಥಾ ಜಮೀನಿನ ಬಾಬತು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಜರಾನೆ ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ.

ರಕಮು ೪ನೇದು- ಇಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರು ಅಥವಾ ವಹಿವಾಟದಾರರು ಅಥವಾ ಜಿಮ್ಮೆದಾರರು ಈ ಕಲಮಿನ ೨ನೇ ರಕಮಿನೊಳಗೆ ಬರದಿರುವ ತರಾವುಗಳಿಗೆ ಕಬೂಲು ಪಡದೆ ಚೌಕಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದರೆ, ೨ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಶರ್ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ೭ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗೆ ಹೇಳಿರುವ ತರಾವಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ಚೌಕಸಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಾದೀತು-

ಕಲಮು ೯.

ಗವರನರು ಇನಕೌನಸಿಲ ವರು ಸನ ೧೮೫೨ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟಿನ ಮೇಲಿಂದ ಇನಾಮಕಮಿಷನರವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಇನಾಮ ಕಮಿಷನರವರಿಗೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಇತರ ಅಮಲದಾರರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖತ್ಯಾರರಿದ್ದಾರೆ.

ಯಾವ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗೆ ಸನ ೧೮೫೨ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟು ಚಾಲೂ ಇರುವದೋ ಆ ಜಿಲ್ಹೆಯೊಳಗೆ ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರದ ಚೌಕಸಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗವರನರು ಇನಕೌನಸಿಲವರು, ಆಮ್ಮಂದನೇ ಮುಕರ ಮಾಡಲ್ಪಡುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರರಿಗೆ ಸನ ೧೮೫೨ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟಿನ ಮೇಲಿಂದ ಇನಾಮ ಕಮಿಶನರವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಸಿಸ್ಟಂಟ ಇನಾಮ ಕಮಿಶನರವರಿಗೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಮುಖತ್ಯಾರರಿದ್ದಾರೆ

ಕಲಮು ೧೦

ಬಿನ್ನ ಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು (ಸನದಿನ ಮೇಲಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಭೋಗವಟೆದ ಮೇಲಿಂದಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಯರಡನೇ ಯಾವ ಸಬಬಿನ ಮೇಲಿಂದಾಗಲಿ) ಸದರಹೂ ಜಮೀನಿನ ಬಾಬಲು ದಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ಠರಾವು ಆಗಿರದೆ ಹಾಂಗೂ ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಆಮನುಷ್ಯನು ಚೌಕಸಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಖರಾವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಕಡೆ ಜ್ಯೋಖಿಮು ವುಳಿಯುತ್ತದೆ. ಯೀಗಿನ ರಿವಾಜ, ಅಥವಾ ಯಾವ ಕಾನೂ, ಅಥವಾ ಕಾಯಿದೆ, ಅಥವಾ ಆಕ್ಟ, ಅಥವಾ ಸ್ಟಾಟ್ಯೂಟ, ಯಿಂಥಾದ್ದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಖರಾವೆ ಮಾಡುವ ಬಾಬತಿನ ಜ್ಯೋಖಿಮ ದಾವೆ ಮಾಡುವಂಥವನಕಡೆ ವುಳಿಯುವದು. ಮತ್ತು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಚೌಕಸಿ ಆಗುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಶಿರಸ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಾಕುವ ಬಾಬತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರ ಹಕ್ಕು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುವ ಜ್ಯೋಖಿಮು ಸರಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಸರಕಾರದವರ ತರ್ಫೆಯಿಂದ ಯಾವ ಅಮಲದಾರನು ಕೆಲಸ ನಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನ ಮೇಲೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಯಾವ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನವರಿಗಾದರು ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯ ಕೋರ್ಟಿನವರಿಗಾದರು ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಚೌಕಸಿ ಆಗುತ್ತಿರುವಂಥಾ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಶಿರಸ್ತೆ ಪ್ರಕಾರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಹಾಕುವ ಬಾಬಲು ಸರಕಾರದವರ ಹಕ್ಕು ಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಬೀತಾಗುವರಿಗೆ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಅದೆ ಹೀಂಗೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಹಿಂಗೆ ಠರಾಯಿಸಲಾಗಿದರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದಲ್ಲಾ ಜಮೀನು ಮಾಫಿಯಿಂದ ನಡಿಯುವ ಬಾಬತಿನ ದಾವೆ ಗೈರವಾಜಬಿ ಯಾದದ್ದಾಗಿ ಅಥವಾ ಖೋಟಿ ಯಾದದ್ದಾಗಿ ತೋರಿಸುವ ಗೋಸ್ಕರ ಸರಕಾರದವರ ಅಥವಾ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡಂಥಾ ಅಮಲದಾರನ ನಜರಿಗೆ ತೋರಿಬಂದರೆ ಖರಾವೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಹಾಜರು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಅಮಲದಾರನಿಗೆ ಯೀ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಮಜಕೂರಿನ ಮೇಲಿಂದ ಮುಖತ್ಯಾರು ಯಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಚೌಕಸಿ ಆಗುವಾಗ್ಯೂ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ಕಡೆ ಖರಾವೆ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಯೋಖಿಮು ವುಳಿಯುವದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ.

ಕಲಮು ೧೧

ರಕಮು ೧ನೇದು— ಫಲಾಣೆ ಜಮೀನು ಬಿನ ಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ದಾವೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ಠರಾವು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಕಲೆಕ್ಟರ, ಅಥವಾ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡಂಥಾ ಸರಕಾರಿ ಯಾವ ಅಮಲದಾರ, ಯಿಂಥವನ ನಜರಿಗೆ ತೋರಿದರೆ, ಸದರಹೂ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ೨ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗೆ ಬರದಿರುವ ಠರಾವಿಗೆ ಕಬೂಲ ಯಿಲ್ಲದೆ ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಪ್ರಕಾರ ಚೌಕಸಿ ಬೇಡುತ್ತಾನೋ ಹ್ಯಾಂಗೆ ಯಂಬುವದನ್ನ

ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ೭ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಚೌಕಸಿಯನ್ನು ಯಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಅಂಥವನಿಗೆ ಕಲೆಕ್ಟರ ಅಥವಾ ಯಿತರ ಅಮಲದಾರನು ನೋಟಿಸ ಕೊಡಬಹುದು.

ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಗೋಸ್ಕರ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿ ನೋಟಿಸನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಅ-
ಥವಾ ಕೊಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸದರಹೂ ಕಲೆಕ್ಟರ ಅಥವಾ ಅಮಲದಾರ ಮುಖತ್ಯಾರ-
ನಿದ್ದಾನೆ-

ನೋಟಿಸಿನ ಭಾಷೆ ಹಾಂಗೂ ಸವಡು.

ರಕಮು ೩ ನೇದು — ಜಮೀನು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂ-
ತ್ಯದೊಳಗೆ ಯಿರುತ್ತದೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆದ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಚಾಲೂಭಾ-
ಷೆಯೊಳಗೆ ನೋಟಿಸ ಬರದಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಬಾಕಸಿ ಬೇಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು
ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಹಾಂಗೂ ಯಾವ ಶರ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವದೋ
ಹಾಂಗೂ ಬೇಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದ ಸವಡು ದೊರಿಯುವ
ದೋ ಯೀ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೋಟಿಸಿನೊಳಗೆ ಖುಲಾಸೆ ಯಿರಬೇಕು.

ಯಾರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು.

ರಕಮು ೪ ನೇದು — ಬಿಂನಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಕಂದಾಯ-
ದಿಂದ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಯನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ವುಪಭೋ-
ಗಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಅಥವಾ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಫಲಾನಿ ಮನುಷ್ಯ-
ನೆಂಬದಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಜಮೀನಿಯ ರಜಿಸ್ಟರದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿರುತ್ತದೋ
ಅಂಥಾ ಮನುಷ್ಯನು ಜಿಲ್ಲೆದ ಹದ್ದಿನೊಳಗೆ ಯಿರುವಂಥವನಾಗಿದ್ದರೆ ಅ-
ವನಿಗೆ ಸದರಹೂ ನೋಟಿಸ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಜಿಲ್ಲೆದ ಹದ್ದಿನೊಳಗೆ ಯಿರುತ್ತಿರದಿದ್ದಾಗ್ಗೆ.

ರಕಮು ೫ ನೇದು - ಸದರಹೂ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಜಿಲ್ಲೆದ
ಹದ್ದಿನೊಳಗೆ ಯಿರುವಂಥವನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ, ಅವನ ತರ್ಫೆಯಿಂದ ಜಮೀ-
ನಸಂಬಂಧವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ-
ಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸದರಹೂ ನೋಟಿಸ ಕೊಡಬೇಕು-

ವೊಬ್ಬನಕಿಂತ ಅನೇಕ ಮನುಷ್ಯರು ಜಮೀನಿಯನ್ನು ಜಮಾಯಿಕವಾಗಿ ವುಪಭೋಗಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ್ಗೆ.

ರಕಮು ೬ ನೇದು - ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಕಂದಾ-
ಯದಿಂದ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಯನ್ನು ವೊಬ್ಬನಕಿಂತ ಅನೇಕ ಮನು-
ಷ್ಯರು ಜಮಾಯಿಕವಾಗಿ ವುಪಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯರಪೈಕಿ
ಯಾವನೊಬ್ಬನಿಗಾದರು ಸದರಹೂ ನೋಟಿಸು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಿ-

ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಯರಡನೆ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಯಿರುತ್ತಾನೆಂಬದಾಗಿ ಮಾಹಿತಿಯಿದ್ದಾಗ್ಗೆ.

ರಕಮು ೭ ನೇದು - ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ತರ್ಫೆಯಿಂದ ಜಮೀ-
ನು ಬಾಬತು ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುವಂಥವನು ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ-
ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಜಮೀನು ಯಿರುತ್ತದೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಯಿ-
ರದಿದ್ದು ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಮುಂಬಯಿ ಯಿಲಾಖೆದ ಎರಡನೇ-
ಜಿಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಯಿರುತ್ತಾನೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿದರೆ ಆ ಜಿಲ್ಲೆದ ಕಲೆಕ್ಟರನಕಡೆ
ಸದರಹೂ ನೋಟಿಸನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು- ಮತ್ತು ಅಂಥವನು
ಅದನ್ನು ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು-

ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ತರ್ಫೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ನೋಡುವಂಥವನು ಯಿಲ್ಲದರೆ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ದೊರಿಯದಿದ್ದಾಗ್ಗೆ.

ರಕಮು ೮ ನೇದು — ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ತರ್ಫೆಯಿಂದ ಜ-
ಮೀನು ಬಾಬತು ಕೆಲಸ ನೋಡುವಂಥವನು (ಜಿಲ್ಲೆದೊಳಗೆ) ಯಿರದೆ ವು-
ಪಭೋಗಕರ್ತನ ಪತ್ತೆ ಹತ್ತದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರ ವಹಿವಾಟಿ-
ನೊಳಗೆ ಜಮೀನು ಯಿರುತ್ತದೋ ಅವರಪೈಕಿ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗಾ-
ದರು ಸದರಹೂ ನೋಟಿಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದರ ನಕಲನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆದೊಳ
ಗಿನ ಮುಖ್ಯ ನೆಟಿವ ಮುಲಕಿ ಅಮಲದಾರನ ಕಚೇರಿಯೊಳಗೆ ಹಾಂಗೂ
ಯಾವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸದರಹೂ ಜಮೀನು ಯಿರುತ್ತದೋ ಆ ಗ್ರಾಮದ
ಚಾವಡಿಯೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಎರಡನೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸ್ಥಳದೊಳಗೆ ಹಚ್ಚ-
ಬೇಕು-

ನೋಟಿಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಯಾಗೋದು.

ರಕಮು ೯ ನೇದು- ಯೀ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ನೋಟಿಸ ಮುಟ್ಟ

ಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಮೇಣಕೆ ತಕರಾರು ಹೊರಟರೆ ಅದರ ಚೌಕಸಿಯನ್ನು ಆ ಜಿಲ್ಹೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರನಾದರೂ ಅಥವಾ ಗವರನರ ಇನಕೌನಸಲವರಿಂದ ಈ ಕಲಮಿನ ವುದ್ದಿಶ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಾದರೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು - ಇಂಥವನಿಂದ ಮಾಡಲಾಗುವಂಥಾ ಠರಾವು ಕಾಯಂ ತಿಳಿಯಬೇಕು - ಆ ಠರಾವಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರೂ, ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅಥವಾ ಇತರ ಠಿಕಾಣಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಅಪೀಲ ನಡಿಯ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಾ-

ಠರಾವು ಇಂದ ಮುಷ್ಟಿನಲ ಹಿಮೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಕರಾರು ಹೋರಾಟಗಳು.

ರಕಮು ೯ನೇದು — ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ನೋಟೀಸ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ತಾರೀಖಿನಾರಭ್ಯ ಎರಡು ತಿಂಗಳವಳಗಾಗಿ ಬಿನ್ನಕಂಬಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿ ಕಂಬಾಯದಿಂದ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡಂಥಾ ಅವನ ಮುಖತ್ಯಾರನಾಗಲಿ ನೋಟೀಸಿಗೆ ಜವಾಬು ಕೊಟ್ಟು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಾಕಿದ ಚೌಕಸಿ ಆಗಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬರದು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅಂಥವನಿಗೆ ಚೌಕಸಿಯ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾದೀತು - ಮತ್ತು ಅವನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಜಮೀನು ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ೧ನೇ ಹಾಗೂ ೭ನೇ ಕಲಮುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಹಾಗೂ ೭ನೇ ಕಲಮಿನೊಳಗಿನ ಕಾನೂನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ತಜವೀಜ ಮಾಡಲಾದೀತು, ಹಾಗೂ ದೇವಸ್ಥಾನಗಳು ಅಥವಾ ನಿರಂತರ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯಗಳು ಇಂಥಾದ್ದರ ಮೂಲವಾಗಿ ಜಮೀನು ನಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೭ನೇ ಕಲಮಿನ ೩ನೇ ರಕಮಿನ ಪ್ರಕಾರ ತಜವಿಜ ಮಾಡಲಾದೀತು - ಮತ್ತು ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಲೀಕನಾಗಲಿ ತೋರಿಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಭರಕಂಬಾಯವನ್ನು ಹಾಕಲಾದೀತು ಮತ್ತು ಮುದ್ದತಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆಯೊಳಗೆ ಹೇಳಿರುವಂಥಾ ಮುದ್ದತಿನೊಳಗೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಾದರು ಹಾಜರಾಗಿ ಆ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನದಾವೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡಿಕೊಡುವವರೆಗೆ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಕಂಬಾಯವನ್ನು ತೆಗದುಕೊಳ್ಳಲಾದೀತು-

ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ನೋಟೀಸಿನ ಜವಾಬು ಎರಡು ತಿಂಗಳವಳಗಾಗಿ ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸದರ ಕಲಮಿನ ಪ್ರಕಾರ ಚೌಕಸಿಯು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಾದೀತು.

ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಅಥವಾ ಮಾಲೀಕನು ತೋರಿಯದಿದ್ದರೆ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಭರಕಂಬಾಯವನ್ನು ವಸೂಲ ಮಾಡಲಾದೀತು.

ರಕಮು ೧೦ನೇದು - ನೋಟೀಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂಥಾ ಜವಾಬ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಅದರ ಅರ್ಥದ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗೆ ಠರಾಯಿಸೋಣಾಗಿರುವ ಮುದ್ದತಿನೊಳಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಬಗ್ಗೆ ತಕರಾರು ಹೊರಟರೆ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಲೆಕ್ಟರನಾದರು ಅಥವಾ ಈ ಕಲಮಿನ ವುದ್ದಿಶ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಗವರನರ ಇನಕೌನಸಲವರಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಡುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಾದರು ಚೌಕಸಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅಂಥವನ ಠರಾವು ಕಾಯಂ ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು - ಆ ಠರಾವಿನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರು, ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರು ಅಥವಾ ಇತರ ಯಾವ ಠಿಕಾಣಿಯಲ್ಲಾದರು ಅಪೀಲ ಅಥವಾ ತಕರಾರ ನಡಿಯ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಾ-

ನೋಟೀಸಿನ ಜವಾಬ ಯೋಗ್ಯರೀತಿ ಇಂದ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ತಕರಾರು ಹೋರಾಟಗಳು.

ರಕಮು ೧೧ ನೇದು - ವುಪಭೋಗಕರ್ತನು ಅಥವಾ ಅವನ ಮುಖತ್ಯಾರನು ಜವಾಬು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಪ್ರಕಾರವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ೭ನೇ ಕಲಮಿನ ೪ನೇ ರಕಮಿನ ಪ್ರಕಾರವಾಗಲಿ ಚೌಕಸಿಯನ್ನು ಬೇಡಿದರೆ ಕಲೆಕ್ಟರನಾದರು ಅಥವಾ ಎರಡನೇ ಯಾವ-

ಚೌಕಸಿ ಬೇಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಜವಾಬ ಕೊಡದ್ದಾರೆ ಮುಂತೆ ಜಪ್ತ ಜಮೀನ ಆಯಿತ ತಕ್ಕದ್ದು, ಹಾಗೂ ಜಮೀನ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಮಲದಾರನಿಗೆ ಜವಾಬಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೋ ಅಂಥವನಾದರು ಇಂಥಾ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಪ್ರಕಾರ ಅಮಾನತು ಇಡಬೇಕಾದಂಥಾ ಆಸ್ತಿವಗೈರೆ ಹಾಗೂ ಜಾಮೀನ ಬೇಡಬೇಕು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಜಾಮೀನು ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿವಗೈರೆ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ, ಆ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಸದರಹೂ ಜಮೀನಿನ ಭರಣಕಂದಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ತಜವೀಜನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಂಥಾ ದಾವೆದ ಚೌಕಸಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿರುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಕಡೆ ಅಂಥಾ ದಾವೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಆಬಳಿಕ ಅಂಥಾ ಅಮಲದಾರನು ಸರಕಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹರಕತ್ತು ಆಗದಂತೆ-ಹಾಗೂ ಚೌಕಸಿ ಮೂಲವಾಗಿ ಯಾರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವದೋ ಅಥವಾ ಅನಹಿತವಾಗುವದೋ ಅಂಥವರಿಗೆ ಅಥವಾ ಜಿದ್ದರ ಮುಖಾಂತ್ರ ಚೌಕಸಿ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಥವರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ವಾಕಾಗಿರುವಂತೆ ಮುದ್ದತಿಯನ್ನು ಚೌಕಸಿ ನಡಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತುಮಾಡಬೇಕು.

ದಾವೆಯನ್ನು ಅಮಲದಾರನಕಡೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

ಮುದ್ದತು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಲಮು ೧೨ನೇದು — ಈ ಆಕ್ಟಿನ ೬ನೇ ಕಲಮಿನ ಪ್ರಕಾರ-ಚೌಕಸಿ ಆಗುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡೆಯುವಂಥಾ ಜಮೀನಿಬಾಬತು ದಾವೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸ್ತಿಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿನ ಸರಕಾರದ ಅಮಲಿನೊಳಗಿನ ಯಾವ ದಪ್ತರವನ್ನಾದರು, ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಕವನ್ನಾದರು, ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯನ್ನಾದರು, ಅಥವಾ ಸರಕಾರಿ ಇತರ ದಸ್ತೈವಜನ್ನಾದರು ಪಕ್ಷಕಾರರು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮುರಾಫೆಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಇಂಗ್ರಜ ಸರಕಾರದವರಿಂದ, ಸದರಹೂ ದಪ್ತರವನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಕವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ದಾಖಲೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಸರಕಾರಿ ಇತರ ದಸ್ತೈವಜನ್ನಾಗಲಿ ತೋರಿಸಿ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಾಬೆಯೊಳಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಮಲದಾರನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಅಮಲದಾರನ ತಾಬೆಯೊಳಗೆ ಅಂಥಾ ದಪ್ತರ, ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಕ, ಅಥವಾ ದಾಖಲೆ, ಅಥವಾ ಸರಕಾರಿ ಇತರ ದಸ್ತೈವಜು ಇಂಥಾದ್ದು ಇದ್ದ ಹೊರತು ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಮುರಾಫೆಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ. ಪರಂತು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಸರಕಾರಿ ಅಮಲದಾರನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ ಈಗಿನ ಅಥವಾ ಹಿಂದಿನ ಸರಕಾರದ ದಪ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರುವಂಥಾ ಪುರಾವೆಯನ್ನು ದಾವೆಮಾಡುವಂಥವನು ತನ್ನಹುಕ್ಕಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚೌಕಸಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಂದೀತೆ. ಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಇಂಗ್ರಜ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ದಸ್ತೈವಜೆ ಇದ್ದು ತೋರಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಮಲದಾರನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥವನ ತಾಬೆಯೊಳಗೆ ಅಂಥಾದ್ದು ಇದ್ದ ಹೊರತು ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡೆಯುವ ಬಾಬತಿನ ದಾವೆದ ಮುರಾಫೆಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ.

ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಸರಕಾರಿ ಅಮಲದಾರನಬಳಿ ಇರುವ ದಪ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಹಾಗು ರುಜುವಾತೆಯನ್ನು ದಾವೆ ಮಾಡುವಂಥವನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಂದೀತು.

ಕಲಮು ೧೩

ಸನ ೧೮೬೩ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟು ಲಾಗೂ ಇರುವಂಥಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಆ ಆಕ್ಟಿನ ಮತಲಬನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರುವ ಹೊರತು ಈ ಆಕ್ಟು ಮಂಜೂರಾಗುವ ಮೊದಲು ಕೊಡೋಣಾದಂಥಾ ಸನದು, ಹಾಗೂ ಹುಕುಮನಾಮೆ ಹಾಗೂ ಠರಾವು ಮಾಡೋಣಾದಂಥಾದ್ದು ಯಾವತ್ತು

ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಮತಲಬನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ತರುವ ಹೊರತು ಈ ಆಕ್ಟು ಮಂಜೂರಾಗುವ ಮೊದಲು ಕೊಡೋಣಾದಂಥಾ ಸನದು, ಹಾಗೂ

ಕ್ಕಾಯಿದೆಶೀರ ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಂಗೂ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಸರಕಾರದವರು ಹಾಂಗೂ ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರು ಹಾಂಗೂ ಮಾಲೀಕರು ಹಾಂಗೂ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ನೋಟಿಸ ಹಾಂಗೂ ಹುಕೂಮ ಹಾಂಗೂ ಠರಾವು ಆಗುವ ಜಮೀನುಗಳಿಗೆ ಲಾಗೂ ಆಗಿರುತ್ತವೋ ಅಂಥಾ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕು ಸಂಬಂಧ ಯಿರುವಂಥಾ ಮನುಷ್ಯರು ನಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಹ್ಯಾಂಗೆಂದರೆ, ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ನೋಟಿಸ ಹಾಂಗೂ ಹುಕೂಮ ಯಿವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಹಾಂಗೂ ಠರಾವು ಆಗುವ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಯೀ ಆಕ್ಟು ಮಂಜೂರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಯಿದೆಶೀರವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವೋ ಹಾಂಗೂ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಯಬೇಕಾಗುವದೋ ಆ ಪ್ರಕಾರ ನಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ನೋಟಿಸ ಹಾಂಗೂ ಹುಕೂಮ ಹಾಂಗೂ ಠರಾವು ಯಿವುಗಳನ್ನು ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾವು ಆಗಬೇಕಾದಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನ ಹಾಗೂ ಮಾಲೀಕನ ಮುಂದಿನ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಂಗೂ ಕೆಲಸದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೀ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗೆ ಹೇಳಿರೋಣ ಯಾವತ್ತು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವ ಜಮೀನಿನ ಠರಾವು ಆಗಿರುತ್ತದೋ ಆ ಜಮೀನಿನ ವುಪಭೋಗಕರ್ತನಿಗೆ ಹಾಂಗೂ ಮಾಲೀಕನಿಗೆ ಲಾಗೂ ಅದೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಹುಕೂಮ ಹಾಂಗೂ ಠರಾವು ಯಾವ ತರಾಂದಂಥಾ ದ್ದು ಯಿವುಗಳು ಕಾಯಿದೆಶೀರ ಅವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ.

ಕಲಮು ೧೩.

ಕಂಬಾಯಿದೆ ಕಲ್ಲು ಮೋಷಿ ಬಾಬತು ಅಥವಾ ಜಮೀನಿಕೆ ಮಾಫಿ ಬಾಬತು ದಾಖಲದ ಠರಾವನ್ನು ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ..ನೇ ಅಥವಾ ..ನೇ ಅಥವಾ ..ನೇ ಕಲಮಿನ ಅನ್ವಯ ಗವರನರ ಯಿನ ಕೌನ್ಸಲ ಹಾಂದವರೂ ಅಥವಾ ಸರಕಾರದಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಪಡಕೊಂಡಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಾದವರೂ ಮಾಡಿದಾಂಗ್ಯೆ ಜಮೀನಿಯ ಮಾಲೀಕನ ಕಡಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಲೀಕರ ಕಡಿಂದಾಗಲಿ ಸದರಹೂ ..ನೇ ಹಾಂಗೂ ..ನೇ ಹಾಂಗೂ ..ನೇ ಕಲಮುಗಳ ಅನ್ವಯ ನಜರಾ ಹಾಂಗೂ ವಾಜೀಕೆ ಜಾರಿ ಯಿವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ್ಯಾ ಆಕ್ಟಿ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಯಿರುವ ಹಕ್ಕಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಠರಾವಿನ ಬಾಬತು ಯಾವ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರು ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರು ತಕರಾರು ನಡಿಯ ಅಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾವು ಮಾಡುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಿಂದ ನಡಿಸಲಾದಂಥಾ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಮಾಡಲಾದಂಥಾ ಹುಕುಮಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೀಲ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಗವರನರ ಯಿನ ಕೌನ್ಸಲವರ ಕಡೆ ಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಗವರನರ ಯಿನ ಕೌನ್ಸಲವರಿಂದ ಅಂಥಾ ಅಪೀಲುಗಳ ಚೌಕಶಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಗ್ಗೆ ನೇಮಿಸಲಾಗುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರನ ಅಥವಾ ಅಮಲದಾರರ ಕಡೆಯಾಗಲಿ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಅಂಥಾ ಸರಕಾರಿ ಯಾವ ಅಮಲದಾರನಿಗಾದರು ಅಂಥಾ ಅಪೀಲಿನ ಚೌಕಶಿಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ವಿಲ್ಲಾ.

ನಕ್ಷಾ ಕಲ್ಲು ಮೋಷಿ ಬಾಬತು ದಾಖಲದ ಠರಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರದ ಹಕ್ಕಿನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ದ ಠರಾವಿನ ಬಾಬತು ಯಾವ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲೂ ನಡಿಯ ಅಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾವು ಮಾಡುವಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಿಂದ ನಡಿಸಲಾದ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೀಲು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲಿ ಗವರನರ ಯಿನ ಕೌನ್ಸಲವರ ಕಡೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕಲಮು ೧೪

ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡಂಥಾ ಸರಕಾರಿ ಅಮಲದಾರರು ಅಥವಾ ಚಾಕರರು ಯೀ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗಿನ ಠರಾವುಗಳ ಅನ್ವಯ ವಾಸ್ತವೀಕ-

ಯೀ ಆಕ್ಟಿನ ಅನ್ವಯ ನೇಮಿಸಲಾದ ಅಮಲದಾರರು ಅಥವಾ ಚಾಕರರನಿಂದ

ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಡಿಸಲಾಗುವಂಥಾ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಥವನ ಮೇಲೆ ಫಿರ್ಯಾದು ನಡಿಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ವಾಗಿ ನಡಿಸಿದಂಥಾ ಕೆಲಸಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಡುವಂಥಾ ಹುಕುಮಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ದಿವಾಣಿ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರೂ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಾದರೂ ಫಿರ್ಯಾದು ನಡಿಯತಕ್ಕಲ್ಲ.

ಕಲಮು ೧೫

ಜೂಡಿ, ನಜರಾಣೆ ಮುಂತಾದ್ದು ಹ್ಯಾಂಗೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ.

ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಅನ್ವಯ ಜೂಡಿ, ಹಾಂಗೂ ನಜರಾಣೆ ಹಾಂಗೂ ದಂಡ ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ಈಗ ಜಮೀನಿನ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ರೀತಿ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾದೀತು- ಮತ್ತು ಸದರಹೂ ಜೂಡಿ ಹಾಂಗೂ ನಜರಾಣೆ ಹಾಂಗೂ ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗೆ ಠರಾಯಿಸಿರುವಂಥಾ ದಂಡ ಇಂಥಾದ್ದನ್ನು ವಸೂಲ ಮಾಡುವ ಬಾಬತು ಸರಕಾರದವರ ಹಕ್ಕು, ಇತರ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಲ, ಅಥವಾ ಡಿಕ್ರಿ, ಅಥವಾ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ, ಅಥವಾ ಅಂಥಾದ್ದನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವಂಥವನ ಮೇಲೆ, ವತ್ತಿ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಫೈಸಲ್ಲೆ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಹುಕುಮು ನಾಮೇದ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಹುಕುಮು ನಾಮೆ ಬಜಾಯಿಸುವ ಹುಕುಮಿನ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಜಪ್ತಿ ಮೂಲವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇತರ ಆಧಾರದ ಮೂಲವಾಗಿ ಇರುವಂಥಾದಾವೆಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ, ಅಮಲಿನೊಳಗೆ ಬರುವದು.

ಕಲಮು ೧೬

ಜಮೀನಿಯನ್ನು ಅಳಿಯುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಥವಾ ಅದರ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ.

ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗಿನ ಠರಾವುಗಳು ಅಮಲಿನೊಳಗೆ ತರುವದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಯಾವ ಜಮೀನನ್ನಾದರೂ ಅಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ತೋರಿದರೆ, ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಹಾಂಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡಂಥಾ ಅಮಲದಾರನು ಅಧಿಕಾರವನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು.

ಕಲಮು ೧೭

ಅರ್ಥ

(ಅ) ಪ್ರಮೇಯದಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭದಿಂದಾಗಲಿ ಬಾಧಕ ಬರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಆಕ್ಟಿನೊಳಗೆ ಏಕವಚನಾರ್ಥವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುವಚನಾರ್ಥವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಡಿಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಹಾಂಗೂ ಬಹುವಚನಾರ್ಥವಾದ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಏಕವಚನಾರ್ಥವಾದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅಡಿಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಪುಲ್ಲಿಂಗವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

"ಜಮೀನು"

(ಬ) ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲಿಂದ ಜಮೀನು ಎಂಬ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಹಾಂಗೂ ಗ್ರಾಮದ ಭಾಗ ಹಾಂಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಂಬಂಧದ ಅಮಲ ಹಾಂಗೂ ಜಮೀನು ಸಂಬಂಧವಾದ ಹರಯೇಕ ಮಿಳಕತು ಇಂಥಾದ್ದರ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ.

"ರಾಜಕೀಯ ಸತ್ತಾ ಪ್ರಕಾರವು"

(ಕ) ರಾಜಕೀಯ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಡಿಯುವಂಥಾ ಜಮೀನು ಅಂದರೆ ಯಾವ ಜಮೀನು ರಾಜಕೀಯ ಹೇತುವಿನ ಉದ್ದಿಶ್ಯ ಕೊಡೋಣಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೋ,

ಅಂಥಾ ಜಮೀನು ಎಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಆ ಪ್ರಕಾರ ಇರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ಉತ್ಪನ್ನವಾದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಮುಖತ್ಯಾರರಿದ್ದಾರೆ.

"ಚಾಕರಿ ಬಾಬತು ನಡಿಯುವ ಅಂಥಾ ಜಮೀನು."

(ಡ) "ಚಾಕರಿ ಬಾಬತು ನಡಿಯುವ ಅಂಥಾ ಜಮೀನು" ಈ ವಾಕ್ಯದೊಳಗೆ ಯಾವ ಜಮೀನು ಮುದ್ದಾಮ ಚಾಕರಿ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡೋಣಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಯಾವ ಬಗ್ಗೆಂಬದಾಗಿ ನಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಉಪಭೋಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೋ ಅಂಥಾ ಚಾಕರಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯಾದರೂ ಸರಿ, ಅಥವಾ ಮಾಡದಿದ್ದಾಗ್ಯಾದರೂ ಸರಿ, ಅದರಂತೆ ಯೇನಕೆ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಮೀನು ಹಿಂದಿನ ಚಾಕರಿ ನಿಮಿತ್ಯವಾಗಿ ಹ್ಯಾಂಗೂ ಯೇನಕೆ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಡೋಣಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ನಡಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಥವಾ ಉಪಭೋಗದಲ್ಲಿರುತ್ತದೋ ಆ ಯಾವತ್ತರ ಸಮಾವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಂತು ಕೇವಲ ಹಿಂದಿನ ಚಾಕರಿ ಬಾಬತು ಕೊಡೋಣಾಗಿರು ಅಂಥಾ ಜಮೀನಿಯ ಸಮಾವೇಶ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಗೋದಿಲ್ಲಾ ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಕಾನೂನು ಲಾಗೂ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಜಮೀನಿಯನ್ನಾದರು ಚಾಕರಿ ಬಗ್ಗೆ ನಡಿಯುತ್ತದೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯತೋರಿಬಂದಲ್ಲಿ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದವರು ಮುಖತ್ಯಾರರಿದ್ದಾರೆ.—

"ಠರಾವು."

(ಢ) "ಮಾಫಿ ಇಂದ ನಡಿಯುವ ಅಂಥಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚೌಕಸಿ ಹ್ಯಾಂಗೂ ಠರಾವು" ಆಗಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯೆಂಬದಾಗಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಬರದಿಕೊಂಡಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದವರ ಕಾಯಿದೆ ಹ್ಯಾಂಗೂ ಸನ ೧೮೬೩ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟಿನ ಅನ್ವಯ ಚೌಕಸಿ ಆಗಿ ಆಖೈರಿ ಠರಾವು ಆಗಿರುವದನ್ನ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಯಲ್ಲಿ ಸದರ ಆಕ್ಟ ಅಥವಾ ಕಾಯಿದೆ ಲಾಗೂ ಆಗಿರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ರೇಜ ಸರಕಾರ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ರೇಜ ಸರಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡಕೊಂಡಂಥಾ ಅಮಲದಾರನಿಂದ ಚೌಕಸಿ ಮಾಡಲಾಗಿ ಆಖೈರಿ ಠರಾವು ಮಾಡಿರುವದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

"ಉಪಭೋಗಕರ್ತ"

(ಣ) ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ "ಉಪಭೋಗಕರ್ತನು" ಅಂದರೆ ಬಿನ್ನಕಂದಾಯದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಮ್ಮಿಕಂದಾಯದಿಂದ ನಡಿಯುವ ಅಂಥಾ ಜಮೀನು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನ ತಾಬೇ ಯೊಳಗೆ ಇದ್ದು ಅಥವಾ ಕುಳ ಅಥವಾ ಪೋಟಕುಳ ಅಥವಾ ಮುಖತ್ಯಾರ ಇಂಥವರ ದ್ವಾರದಿಂದ ಇರುತ್ತದೋ ಆ ಮನುಷ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. - ಗಾರಣ್ಣದಾರನ ತಾಬೇ ಯೊಳಗೆ ಜಮೀನು ಇರುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸದರ ಉಪಭೋಗಕರ್ತನೆಂಬದಾಗಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

"ಜಮೀನು ಎರಡನೇ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ."

(ತ) ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ "ಜಮೀನು ಎರಡನೇ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡೋಣ" ಅಂದರೆ ನೇಮಣೂಕ ಮಾಡಿ ಅಥವಾ ಬಕ್ಷೀಸಾಗಿ ಅಥವಾ ಷರೋಕ್ತ ಅಥವಾ ಖತ್ತಿನ ಮೇಲಿಂದ ಅಥವಾ ಇತರ ಪ್ರಕಾರದ ದಸ್ತಾವೇಜಿನ ಮೇಲಿಂದ ಅಥವಾ ಹರಯೇಕ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನಿಯ ಮಾಲಕಿಯನ್ನು ನಿರಂತ್ರವಾಗಿ ಎರಡನೇ ಇವನಿಗೆ ಕೊಡೋಣ. ಮತ್ತು ಜಮೀನು ವತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಅದನ್ನು ವತ್ತಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವ ಅಂಥವನ ತಾಬೇ ಯೊಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ಸಹಾ ಈ ಆಕ್ಟಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಎರಡನೇ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಂಗೂ ಕಾರಣ ಇವುಗಳ ತಪಶೀಲು.

ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಖಾನದೇಶ ಹಾಂಗೂ ಅಕ್ಲೀಲಕಡೆ ಖಾಲಸಾತ ಅದಂಥಾ ಮುಲಕ ಇವುಗಳೊಳಗಿನ ದುಮಾಲೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸನ ೧೮೫೨ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ ನೇ ಆಕ್ಟಿನ ಅನ್ವಯ ಚೌಕಸಿ ಅದಧರ ಪರಿಣಾಮ ವೇನೆಂಬುವ ಬಗ್ಗೆ ಸನ ೧೮೬೭ನೇ ಇಸವಿ ಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದವರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಹೀಂಗ ಠರಾಯಿಸಿದರಲ್ಲಾ. ಇಂಥಾ ಚೌಕಸಿ ಮಾಡುವಂಥಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀವರದಿಂದ ಪೂರೈಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಂದೋಬಸ್ತ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯುಕ್ತವಾದದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಂಗೂ ಇದರದೆಸೆಯಿಂದ ಸದುಪಾಯಗಳೇನೆಂಬವಬಗ್ಗೆ ಇಂದಿಯಾ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಬರದುಕಳುಹಿಸಿ ಸನ ೧೮೭೩ನೇ ಇಸವಿ ಏಪ್ರಿಲ ತಿಂಗಳ ೩ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾದ ಪತ್ರದೊಳಗಿನ ರಾಸ್ತ ಸಾಹೇಬರವರ ತರ್ಫೆ ಈ ಸರಕಾರ ಹಾಂಗೂ ದುಮಾಲೆ ಜಮೀನಿನ ವುಪಟೋಗಕಲೆಕ್ಟರು ಇವರದರಮಿಯಾನ ತೋಡಟೋಡಿನ ಪ್ರಕಾರದಂತೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತರೀತಿಇಂದ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಯಾ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಬರದುಕಳುಹಿಸೋಣಾದ ಪತ್ರದೊಳಗಿನ ಮತಾರಿಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕಾಣಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ.

"ಈ ಇಲಾಖೆ ಒಳಗೆ ದುಮಾಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಠರಾವು
"ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಜರೂರಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬದಾಗಿ ಗವರನರಇನ
"ಕೌನ್ಸಲವರ ಅನುಮತವಿರುತ್ತದೆ. ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಚೌಕಸಿ
"ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ನಡಿ
"ಯುತ್ತದೋ ಅದರಂತೆ ಇನಾಮ ಕಮಿಶನರವರ ಕೆಲಸ ನಡಿಯುತ್ತದೆ
"ಇದು ಬಹಳ ಅನೀತಿಯಾದದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಯಾವ
"ದುಮಾಲೆ ಜನರ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇದುವರಿಗೆ ಚೌಕಸಿ ಆಗಿಲ್ಲವೋ
"ಆ ಜನರು ಏನಾಗುವದೋ ಏನೋ ಎಂಬದಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡು
"ತ್ತಾರೆ. ಈಗಿರುವ ಇನಾಮ ಕಮಿಶನ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂದೆ ನಡಿಸಬಾರದು
"ಹಾಂಗೂ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಅದು ಚಾಲೂ ಇಲ್ಲವೋ ಆ ಜಿ-
"ಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಬಾರದೆಂಬದಾಗಿ ಗವರನರಇನ
"ಕೌನಸಲವರು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

* * * * *

"ಠರಾವು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸೋಣಾಗಿರುವ
"ಪದ್ಧತಿ ಹೀಂಗ ಅದಲ್ಲಾ- ಏನಕ್ಕೆ ಜುಡಿ ಹಾಂಗೂ ನಜರಾಣೆ ಇವನ್ನ
"ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಮೀನು ಖಾನಗಿ ಮಿಳಕತಿ ಎಂತೆ ವುಪಟೋ-
"ಗಕಲೆಕ್ಟರನಕಡೆ ನಡಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಬುವ ವಿಷ-
"ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಂಗೂ ವಿಕ್ರಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಇತರ ರೀತಿಯಿಂದ ಜ-
"ಮೀನು ಯರಡನೇ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
"ಹಕ್ಕು ವುಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಬಳಿಕ ಜ-
"ಮೀನಿನ ಬಾಬತು ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪುನಃ ಚೌಕಸಿ ಮಾಡೋಣ
"ಅಗತ್ಯ ಬೀಳಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲಾ."

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದಿಯಾ ಸರಕಾರದವರಿಗೆ ಬರದುಕಳುಹಿಸ-

ಲಾಧ್ಯವನ್ನು ಆ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಬಹೂಳ ಮಾಡಿ ಅಂಗೀಕರಿಸೋಣಾಯಿತು. ಮತ್ತು ರಾಣೀ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರದು ಕಳುಹಿಸೋಣಾದ್ದರಿಂದ ಯಿಂಡಿಯಾದ ಪ್ರಿನಸಿಪಲ ಸ್ಟೆಟ ಸೆಕ್ರೆಟಾರಿ ಸಾಹೇಬರವರಿಂದ ತಾರೀಖು ೧ ಮಾಹೆ ಯೆ-ಪ್ರಿಲ ೧೮೬೦ ನೇ ಯಿಸವಿಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸೋಣಾದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಯಿಲಾಖೆಯೊಳಗೆ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬದಾಗಿ ಹುಕುಮು ಮಾಡಿ ಕೊಡೋಣಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸದರಹೂ ಹುಕುಮಿನ ಅನ್ವಯ ಆಕ್ಟಿನ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸನ ೧೮೬೧ ನೇ ಯಿಸವಿ ಷುರುವಿನಲ್ಲಿ ಯಿಂಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರ ಕಡೆ ಕಳುಹಿಸೋಣಾಯಿತು. ಸದರಹೂ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಿಂಡಿಯಾದ ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ ಕೌನಸಲಿನೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಆ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಸಾಲ ಗುದಸ್ತಾ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ೬ ನೇ ತಾರೀಖಿನಲ್ಲಿ ಯರಡನೆ ಆವರ್ತಿ ಓದಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸದರಹೂ ಮಸೂದೆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಿನ್ನೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದೊಳಗಿನ ಕೌನಸಲಿನ ಬಾಬತು ಆಕ್ಟು ಅಮಲಿನೊಳಗೆ ತರೋಣಾದ್ದರಿಂದ ಹಾಂಗೂ ಮಸೂದೆ ರದ್ದವಾಗಿ. ಯೀ ಯಿಲಾಖೆಕೆ ಲಾಗೂ ಆಗಿರುವದ್ದರಿಂದ ಯಿಲ್ಲಿನ ಕಾಯಿದೆ ಬಾಬತು ಕೌನಸಲಿನೊಳಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಿಂ-ಡಿಯಾ ಸರಕಾರದವರಿಂದ ಪರತು ಕಳುಹಿಸೋಣಾಯಿತು.

ಯೀ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಯಿನಾಮ ಕಮಿಶನರವರ ಕೆಲಸ ನಡೆಯುತ್ತದೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆದೊಳಗಿನ ಸದರಹೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೀವ್ರದಿಂದ ಮುಗಿಸಬೇಕು ಹಾಂಗೂ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಬಹಳ ಪಸಂದಾಗಿರುವದ್ದರಿಂದ ಆ ಠರಾವಿನಂತೆ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗಿರುವ ದುಮಾಲೆದಾರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯೆಷ್ಟು ತೀವ್ರದಿಂದ ನಿಕಾಲೆ-ಮಾಡಲಾಗುವದೋ ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರದಿಂದ ನಿಕಾಲೆ ಆಗಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಮುಂಬಯಿ ಸರಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಸನ ೧೮೫೨ ನೇ ಯಿಸವಿ ೧೧ ನೇ ಆಕ್ಟು ಲಾಗೂ ಅದೆಯೋ ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ಸದರಹೂ ಕ್ರಮವನ್ನು ಷುರು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದವರು ಅಲ್ಲಿನ ಅಮಲದಾರರಿಗೆ ದರಮಿಯಾನ ಹುಕುಮು ಕೊ-ಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಯಿನಾಮ ಜಮೀನುಗಳ ವುಪಭೋಗಕರ್ತರಿಗೆ ಸಾಲಗುದಸ್ತಾ ಬರದು ಕಳುಹಿಸೋಣಾದ್ದರಿಂದ ಕಳೆದ ಯೆಪ್ರಿಲ ತಿಂಗಳ ೩೦ ನೇ ತಾ-ರೀಖಿನವರಿಗೆ ೪೦೮೨೮ ಯಿಸಮುಗಳ ಪೈಕಿ ೩೮೨೨೪ ಯಿಸಮುಗಳಿಂದ ಕಬೂಲ ಮಾಡಲ್ಪಡೋಣಾದ್ದರಿಂದ ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರ ಠರಾ-ವು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ೩೫ ಆಸಾಮಿಗಳು ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಚೌಕಸಿ ಆಗತಕ್ಕದ್ದೆಂತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಬಾಕಿ ಆಸಾಮಿಗಳು ಸದರಹೂ ಪ್ರಕಾರದ ಠರಾವಿಗೆ ಕಬೂಲಾಗಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಯಿಲ್ಲದ ಬಗ್ಗೆ ಯೀ ಪತ್ರಕ ತಯಾರು ಮಾಡುವ ತಾ-ರೀಖಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲಾ.

ಮುಂಬಯಿ ಇಲಾಖೆ ಯೊಳಗೆ ಸನ ೧೮೫೨ ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟು ಲಾಗೂ ಆಗಿ ಇರುವಂಥಾ ಜಿಲ್ಹೆಗಳೊಳಗೆ ಸದರಹೂ ಹುಕುಮಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೀತಿ ಇಂದ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವು ಶುರುವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಈಗ ಗುಜರಾಯಿಸ ಬೇಕಾದ್ದಾಗಿರುವ ಆಕ್ಟಿನ ಮಸೂದೆ ಸದರಹೂ ಜಿಲ್ಹೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಲಾಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಕಾರಣಾ ಠರಾವು ಮಾಡುವಂಥಾ ದಸ್ತುಕಾ ಇದಿ ಕೇರ ಠರಾ ಇಸಿಕಾಂಗೂ ಆ ಜಿಲ್ಹೆಗಳೊಳಗೆ ಯಾವ ಠರಾವು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೋ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಇಮ ಠರಾ ಇಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬದಾಗಿ ಈ ಮಸೂದಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವದೆ.

ಈ ಇಲಾಖೆ ಯೊಳಗಿನ ಯಾವ ಜಿಲ್ಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಸನ ೧೮೫೨ ನೇ ಇಸವಿ ೧೧ನೇ ಆಕ್ಟು ಲಾಗೂ ಇಲ್ಲವೋ ಆ ಜಿಲ್ಹೆಗಳೊಳಗಿನ ದುಮಾಲೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೀತಿ ಇಂದ ಆ ಜಿಲ್ಹೆಗಳೊಳಗಿನ ಜಾಲೂ ಕಾಯಿದೆಕ್ಕೆ ಹಾಂಗೂ ನಿತ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಶರತಿನ್ನೇ ಠರಾವು ಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಲೆಜಿಸ್ಲೆಟಿವ ಕೌನಸಲಿನೊಳಗೆ ಗುಜರಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಬಮೊಜಿಬ ಹುಕೂಮ ಬಂದಿಗಾನ ಅಲೀ
ನವಾಬ ಮುಸ್ತೆತಾಬ ಹುಜೂರ ಅನರಾಬಲ
ಗವರನರ ಸಾಹೇಬ ಬಾಹದ್ದೂರ ದರ ಇಜ
ಲಾಸ ಕೌನಸಿಲ.

ಮುಕ್ಕಾಮ ಪುಣೆ. ಕೌನಸಿಲ ಚೇಂಬರ. ತಾ. ೧೬ನೇ ಮಾಹೆ ಆಗಸ್ಟ ಸನ ೧೮೬೨ನೇ ಇಸವಿ	ಎಲ. ಎಚ. ಬೇಲಿ ಸಾಹೇಬ, ಡೆಪುಟಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಟು ಗವರನಮೆಂಟ ಇವರ ಸಹಿ.

(True Translation)
VENAYEK WASSOODEW,
Oriental Translator to Government.

PROCEEDING OF THE LEGISLATIVE DEPARTMENT, BOMBAY.

Report of the Select Committee appointed to consider and report on "A Bill to abate the Nuisance arising from the Smoke of Furnaces in the Islands of Bombay and Colaba."

The Committee having considered and discussed the Bill, recommend that it be passed in the following form :—

A Bill to abate the Nuisance arising from the Smoke of Furnaces in the Town and Suburbs of Bombay.

Preamble.

Whereas it is expedient to abate the nuisance arising from the smoke of furnaces in the Town and Suburbs of Bombay; It is enacted as follows :—

Furnaces in the Town and Suburbs of Bombay to consume their own smoke.

I. From and after the 1st day of August 1863 every furnace employed or to be employed in the Town and Suburbs of Bombay, in the working of engines by steam, and every furnace employed or to be employed in any Government or Public works or buildings, or in any Mill, Factory, Tannery, Printing-house, Dye-house, Iron-foundry, Glass-house, Distillery, Brew-house, Sugar Refinery, Bake-house, Iron-works, Gas-works, Water-works, Chemical-works, or in the works of any Press Company, Spinning Company, Weaving Company, Spinning and Weaving Company, Ice Company, or in any works for the purpose of Manufacturing Ice, or in any works in the possession or occupation or under the control or power of the Peninsular and Oriental Steam Navigation Company, or of the Bombay or any other Steam Navigation Company, or employed or to be employed in any other works or buildings used for the purposes of any trade or manufacture whatsoever within the Town and Suburbs of Bombay (although a steam-engine be not used or employed therein) shall in all cases be constructed or altered so as to consume or burn the smoke arising from such furnace; and if any person shall after the 1st day of August 1863 within the Town and Suburbs of Bombay, use any such furnace which shall not be constructed so as to consume or burn its own smoke, or shall so negligently use any such furnace as that the smoke arising therefrom shall not be effectually consumed or burnt, or shall carry on any trade or business which shall occasion any noxious or offensive effluvia, or otherwise annoy the neighbourhood or inhabitants without using the best practicable means for preventing or counteracting such smoke or other annoyance, every person offending, being the owner or occupier of the premises, or being an Agent, Foreman, or other person employed by such owner or occupier, shall, upon a summary conviction for such offence before any Magistrate, forfeit and pay a sum not more than 100 Rupees nor less than 40 Rupees, and upon a second conviction for such offence the sum of 200 Rupees, and for each subsequent conviction a sum double the amount of the penalty imposed for the last preceding conviction.

Interpretation of the words "consume or burn the smoke."

II. The words "consume or burn the smoke" shall not be held in all cases to mean "consume or burn all the smoke," and the Magistrate before whom any person shall be summoned may remit the penalties enacted by this Act if he shall be of opinion that such person has so constructed or altered his furnace as to consume or burn as far as possible all the smoke arising from such furnace, and has carefully attended to the same and consumed or burned as far as possible the smoke arising from such furnace.

Constables may be empowered to enter premises and inspect furnaces.

III. If the owner or occupier of any premises to which the provisions of this Act shall apply, or if the Agent, Foreman, or other person employed by such owner or occupier shall refuse to allow their premises to be inspected by a person duly authorized by a Magistrate for that purpose, it shall be lawful for any Police Officer or Constable authorized by the order in writing of a Magistrate, with or without any assistance, to enter into and upon

any building or premises in the Town and Suburbs of Bombay, in which any furnace may be or in which any noxious trade or business may be carried on, and to examine into the construction of such furnace, and into the manner of carrying on such trade or business; and any person obstructing any such Police Officer or Constable in the execution of any such order shall, upon a summary conviction for such offence before a Magistrate forfeit and pay any sum not exceeding five hundred Rupees.

No proceedings to be taken except by authority of a Magistrate or Municipal Commissioners.

IV. No proceedings shall be taken against any person under this Act except by the authority of a Magistrate or by the authority of the Municipal Commissioners for the Town of Bombay.

Not to apply to Locomotive Engines on Railroads.

V. *Nothing in this Act shall be held to apply to* Locomotive Engines used for the purposes of traffic in or upon any Railway within the limits of the Town and Suburbs of Bombay.

Extent of the Act.

VI. The Town and Suburbs of Bombay mentioned in this Act comprise whatever has been hitherto included within the limits generally known as the Islands of Bombay and Colaba, together with all land or ground now or which may hereafter be reclaimed from the sea or harbour.

Penalties recoverable under Act XIII. of 1856.

VII. All penalties by this Act imposed shall be recoverable according to the provisions of Act XIII. of 1856.

J. D. INVERARITY.
A. D. ROBERTSON.
RUSTOMJEE JAMSETJEE JEJEEBHOY.
M. H. SCOTT.
W. B. TRISTRAM.

By order of His Excellency the Governor in Council,

L. H. BAYLEY,
Deputy Secretary to Government.

Poona, 18*th August* 1862.

PROCEEDINGS OF THE LEGISLATIVE DEPARTMENT, BOMBAY.

Report of the Select Committee appointed to consider and report on "A Bill for further amending Act XXVI. of 1850."

The Committee having discussed the Bill for further amending Act. XXVI. of 1850, recommend that it be passed in the following form:—

A Bill for further amending Act XXVI. of 1850.

Preamble.

Whereas it is desirable that the Governor in Council of Bombay should have power to depute to the Police Commissioners or others the powers and duties which are exercised or performed by the Governor in Council, under the provisions of Act XXVI. of 1850; It is hereby enacted as follows:—

Governor in Council may depute to the Police Commissioners, the Commissioner in Sind, or to any person or persons the powers and duties exercised or performed by the Governor in Council under Act XXVI. of 1850.

I. From and after the passing of this Act the Governor in Council of Bombay may, from time to time, depute to the Police Commissioners, the Commissioner in Sind, or to any person or persons all or any of the powers or duties which under Act XXVI. of 1850 are required or intended to be exercised or performed by the Governor in Council of Bombay, and may from time to time revoke such powers or duties or any parts or part thereof.

Act to be read as part of Act XXVI. of 1850.

II. This Act shall be read with and taken as part of Act XXVI. of 1850.

J. D. INVERARITY.
W. B. TRISTRAM.
JUGONNATH SUNKERSETT.
A. D. ROBERTSON.

By order of His Excellency the Governor in Council,

L. H. BAYLEY,
Deputy Secretary to Government.

Poona, 16*th August* 1862.

मुंबई येथील लेजिस्लेटिव खात्यांत चाललेले कामाचें प्रोसिडिंग.

सन १८५० च्या २६ वा आक्ट आणखी सुधारण्या विषयींचे आक्टाचे मसुद्याच्या विच्यार करून रिपोर्ट करण्या विषयीं नेमलेले सिलेक्ट कमिटीच्या रिपोर्ट.

सन १८५० चा २६ वा आक्ट आणखी सुधारण्या विषयींचे आक्टाचे मसुद्याबाबद कमिटींनें वादविवाद केला, आणि खालीं लिहिल्याप्रमाणे आक्ट ठरवावा असें तिचें म्हणणे आहे.

सन १८५० चा २६ वा आक्ट आणखी सुधारण्या विषयींचे आक्टाचा मसुदा.

उद्देश.

सन १८५० चे २६ वे आक्टांतील ठरावा अन्वयें गवरनर इन् कौन्सिल हे जे अधिकार व कामें चालवितात तीं पोलिस कमिशनरांस व इतरांस देण्याच्या अखत्यार मुंबईचे गवरनर इन् कौन्सिलास असावा हें योग्य आहे यास्तव खालीं लिहिल्याप्रमाणे ठरविलें आहे:--

सन १८५० चे २६ वे आक्टा अन्वयें जे अधिकार किंवा कामें मुंबईचे गवरनर इन् कौन्सिलाने केलीं पाहिजेत किंवा चालविलीं पाहिजेत किंवा त्याणी करावीं किंवा चालवावीं असा त्या आक्टाच्या इराद्दा आहे ते सर्व अधिकार व कामें किंवा त्यां पैकीं कांहीं चालविण्याच्या अधिकार हा आक्ट ठरल्या नंतर वेळोवेळीं पोलिस कमिशनरांस किंवा सिंध देशांतील कमिशनरांस किंवा इतर मनुष्यास किंवा मनुष्यांस देण्याच्या अखत्यार आणि वेळोंवेळीं ते अधिकार व कामें किंवा त्यांच्या कोणताही भाग किंवा कोणतेही भाग रद्द करण्याचा अखत्यार मुंबईचे गवरनर इन् कौन्सिलास आहे.

सन १८५० चे २६ वे आक्टा अन्वयें जे अधिकार व कामें गवरनर इन् कौन्सिल चालवितात किंवा करतात ते अधिकार व कामें पोलिस कमिशनरांस किंवा सिंध देशांतील कमिशनरांस किंवा कोणतेही मनुष्यास किंवा मनुष्यांस देण्याच्या अखत्यार गवरनर इन् कौन्सिलास आहे.

हा आक्ट सन १८५० चे २६ वे आक्टाच्या भाग आहे असें समजून याच्या अर्थ करावा.

हा आक्ट सन १८५० चे २६ वे आक्टाच्या भाग आहे असें समजून याच्या अर्थ करावा.

(सही) जोनाथन डंकन इन्वेरारिटी.
" विलियम बारिंग्टन ट्रिस्ट्राम.
" जगंनाथ शंकरशेठ.
" आर्चीबाल्ड डेविड राबर्टसन.

एल. एच. बेली साहेब,
डेपुटी सेक्रेटारी निसबत सरकार यांची सही.

तारीख १६ वी माहे आगस्ट सन १८६२.

(True Translation)
VENAYEK WASSOODEW,
Oriental Translator to Government.

મુંબઈનાં લેજિસ્લેટિવ ખાતામાં ચાલેલાં કામનું પ્રોસિડિંગ.

સન ૧૮૫૦ નો ૨૬ મો આક્ટ વધારે સુધારવા બાબતના આક્ટના મસુદાનો વિચાર કરીને રિપોર્ટ કરવાસારૂ નેમેલી સિલેક્ટ કમિટીનો રિપોર્ટ.

સન ૧૮૫૦ નો ૨૬ મો આક્ટ વધારે સુધારવા બાબતના આક્ટના મસુદાનો કમિટીએ વાદવિવાદ કર્યો અને હેઠલ લખ્યા પ્રમાણે આક્ટ ઠરાવવો એવું કમિટી કેહેછે.

સન ૧૮૫૦ નો ૨૬ મો આક્ટ વધારે સુધારવા બાબતના
આક્ટનો મસુદો.

ઉદ્દેશ.

સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આક્ટના ઠરાવ ઉપરથી ગવરનર ઈન્ કૌંસિલ જે અધિકાર અને કામ ચલાવેછે તે પોલિસ કમિશનરને અથવા બીજાંને આપવાનો અખત્યાર મુંબઈના ગવરનર ઈન્ કૌંસિલને આપવો યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠલ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આક્ટ ઉપરથી જે અધિકાર અને કામ ગવરનર ઈન્ કૌંસિલ ચલાવેછે અથવા કરેછે તે અધિકાર અને કામ પોલિસ કમિશનરને અથવા સિંધ દેશના કમિશનરને અથવા હરકોઈ માંણસને અથવા માણસોને સોંપવાનો અખત્યાર ગવરનર ઈન્ કૌંસિલને છે.

૧. સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આક્ટ ઉપરથી જે અધિકાર અથવા કામ મુંબઈના ગવરનર ઈન્ કૌંસિલે કરવું જોઈએ અથવા ચલાવવું જોઈએ અથવા તેણે કરવું અથવા ચલાવવું એવો તે આક્ટનો ઇરાદો છે તે સઘળો અધિકાર અને કામ અથવા તેમાંનો કંઈ અધિકાર અથવા કામ ચલાવવાનો અધિકાર આ આક્ટ ઠર્યાપછી વખતે વખતે પોલિસ કમિશનરને અથવા સિંધ દેશના કમિશનરને અથવા બીજાં માંણસને અથવા માંણસોને સોંપવાનો અખત્યાર અને વખતે વખતે તે અધિકાર અથવા કામ અથવા તેનો કંઈ ભાગ અથવા ભાગો રદ કરવાનો અખત્યાર ગવનર ઈન્ કૌંસિલને છે.

આ આક્ટ સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આક્ટનો ભાગ છે એવું સમજીને એનો અર્થ કરવો.

૨. આ આક્ટ સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આક્ટનો ભાગ છે એવું સમજીને એનો અર્થ કરવો.

(સહી) જોનાથન ડંકન ઈન્વેરારિટી.
,, વિલિયમ બ રિંગટન ટ્રિસ્ટ્રામ.
,, જગંનાથ શંકરશેઠ.
,, આર્ચિબાલ્ડ ડેવિડ રાબર્ટસન.

એલ. એચ. બેલી સાહેબ,
ડેપ્યુટી સેક્રેટારી નિસબત સરકાર એઓની સહી.

તારીખ ૧૬ મી માહે આગસ્ટ સન ૧૮૫૨ ઈશવી.

(True Translation)
VENAYEK WASSOODEW,
Oriental Translator to Government.